Rok XII. Nr. 132 (3378) Wilno, Czwartek 16 maja 1935 r. Cena 15 groszy

KURJER WILEŃSKI

NIEZALEŻNY DZIENNIK DEMOKRATYCZNY

Na łożu śmierci

Zdjęcie dokonane w godzinę po zgonie.

MIŁOŚĆ I SŁAWA

Przed dziejową postacią Józefa Piłsudskiego ugiąć się musi bezradnie pióro każdego człowieka powszedniej dziennikarskiej pracy. Są bowiem ludzie, których istnienia nawet śmierć nie może przekreślić, ani czas zatrzeć ich sylwetki w pamięci zmieniających się pokoleń. Przeciwnie, właśnie poprzez śmierć stają się oni w oczach żyjącyh i przyszłych pokoleń niewzruszonym posągiem, przestają być podobni do tych, pośród których żyli. Uplastycznia się wtedy i nabiera potęgi symbolu to wszystko, dzięki czemu przerastali oni swoich współczesnych, dzięki czemu stali się dla nich tem, czem byli za życia, a co dopiero historja w pełnych rozmiarach ocenić potrafi. I oto dziś już kiedy ku doczesnej ziemskiej powłoce, prowadzonej w żałobnym pochodzie do katedry św. Jana, płyną napięte w niemem skupieniu uczucia całego narodu, czujemy najwyraźniej, jak ten, tak niedawno żyjący i dostępny nam Człowiek urasta i potężnieje w kształt śpiżowego dziejowego posągu. Posągu, który poprzez wieki świadczyć będzie o istnieniu we współczesnej nam epoce niezłomnego ducha i najpotężniejszej woli w Polsce, zawartej w postać Józefa Piłsudskiego.

W tej osobliwej chwili kiedy działający pośród nas Człowiek przezwycięża śmierć i przechodzi w naszych oczach w sferę nieśmiertelności. nie stać nas na to, by włoczyć w szeregi słabych w swoim wyrazie słów wielkość i dziejową wagę Męża, który tu na ziemi dzieła sławnego swego żywota dokonał.

Wielki cień zaległ cały kraj z chwilą kiedy spadła nań posępna wieść, że Marszałek zamknął na zawsze swe najbystrzejsze, najprzenikliwsze w Polsce oczy. Ale nie skrupulatna ocena Jego indywidualności ani uczona analiza Jego czynów poruszyła masy ludzkie i kazała im z zalęknionym smutkiem spojrzeć przed siebie. Niezawodnym jest instynkt ludzki. On to najlepiej wyczuwa wielkość i czystość intencyj, niezłomność i odwagę czynu, bohaterstwo poświęcenia siebie dla wielkiej wybranej idei.

Pomiędzy ludźmi tej miary, co Marszałek Piłsudski, a społeczeństwem, którego losami owładnęli, zachodzą jakieś tajemnicze, przedziwne procesy, w których wyniku powstaje bez jakiegokolwiek przymusu stosunek miłości, posłuszeństwa i zaufania masy do jednostki. Zjawisk tych nie można uzasadnić zwykłem choćby najbardziej kunsztownem materjalistycznem rozumowaniem. O tej tajemniczej mocy Człowieka, o Jego władczym wpływie na współczesne mu pokolenie pisze Mereżkowski w swej książce o Napoleonie.

Jesteśmy świadkami jak wzbiera w kraju świadomość wielkiego dramatu, który przed nami się rozegrał. Bo odszedł w wieczność Mąż, którego Imieniem znaczona będzie cała epoka historji polskiej. Na przestrzeni ubiegłych 40-tu lat życia polskiego dźwigała się spod jego szarzyzny i potężniała postać wyjątkowej miary. Na nieustraszonej woli i niezłomnym charakterze wspierał się ten niezwykły umysł polityka i wodza. Własnym, bezmiernym wysiłkiem, w codziennym ofiarnym trudzie przełamując zimny opór ówczesnej przeciętności polskiej, wkraczał na widownię dziejową Człowiek, który miał stać się wkońcu niezaprzeczalnym władcą Polski, nieomylną soczewką jej racji państwowej, symbolem bohaterskie

(Dokończenie art. na str. 2-ej)

Miłość i sława

(Dokończenie art. ze str. 1-ej)

go poświęcenia i miłości Ojczyzny. Genjalność umysłu i moc charakteru nie zawsze idzie w parze z gotowością do pełnego, bez reszty oddania się służbie publicznej. Józef Piłsudski całego Siebie, wszystkie genjalne cechy umysłu i charakteru oddał wyłącznie na służbę idei niepodległej Ojczyzny którą od dzieciństwa obrał sobie za drogowskaz i ukochał. Tem całkowitem oddaniem się zdobył też sobie masy narodu, które wiedzione nieomylnym instynktem z niewzruszoną wiarą i gorącem przywiązaniem uznały Go za swego Wodza i Opiekuna.

Złożony śmiertelną niemocą chciał jeszcze mówić z Lavalem, a w przeddzień zgonu wzywał do siebie min. Becka, by dać mu wskazówki w najwazniejszych sprawach polityki zagranicznej. Na krótko przed śmiercią w długiej rozmowie przekazywał generałowi Rydzowi Śmigłemu pracę nad umiłowanem wojskiem, które sam stworzył i chwałą zwycięstw okrył. Nie dbał o siebie, lecz aż do końca wszystkiemi gasnącemi siłami o Polskę się troszczył.

W długim szeregu depesz składają hołd Wielkiemu Mężowi głowy państw wszystkich części świata. Sława zaniosła do najdalszych krajów wieść o polskim ministrze spraw wojskowych, który ostatnio, na skromnem formalnie, przez siebie obranem stanowisku, tworzył epokę w historji swego kraju i swem imieniem ją znaczył. Sława — ta niezmienna, irracjonalna tęsknota wielkich mas ludzkich. I kiedy przyszłe pokolenia polskie patrzeć będą w otwarte karty swojej historji — dźwięk Imienia Józefa Piłsudskiego uderzy w ich uszy jak łopot skrzydeł towarzyszącej Mu Sławy.

Testis.

NIEZLICZONE TŁUMY

odprowadzały Zwłoki ś. p. Marszałka z Belwederu do Katedry św. Jana

(Telef. od własn. koresp. z Warszawy)

* * *

Warszawa wczoraj, z chwilą kiedy rozeszła się wiadomość, że eksportacja odbędzie się o godz. 8-ej wiecz., przybrała żałobny wygląd.

Bardzo wiele balkonów na trasie konduktu, t. zn. w Alejach Ujazdowskich, na N. Świecie, Krak. Przedmieściu, przybrano kirem.

Poczynając od godziny 6-ej poczęły na chodnikach gromadzić się olbrzymie tłumy. Jednocześnie niemal na całej trasie konduktu ustawiono szpaler wojska.

Przygotowania do uroczystości pogrzebowych

Przez cały dzień wczorajszy trwały ostatnie przygotowania do uroczystości pogrzebowych. Prace te koncentrowały się w Prezydjum Rady Ministrów, gdzie obradował prawie bez przerwy komitet techniczny pogrzebu.

Biuro prasowe było w oblężeniu, co chwila bowiem zgłaszali się dziennikarze, dopytując się o informacje. Chodziło przedewszystkiem o ustalenie ścisłego terminu eksportacji zwłok z Belwederu do Katedry św. Jana. Termin ten został ustalony dopiero ok. godz. 4-ej po poł. Wówczas stało się wiadome, że eksportacja odbędzie się o godz. 8-ej wiecz., niezależnie od tego, czy trumna kuta w srebrze będzie gotowa, czy też nie.

Ok. godz. 5-ej wyjaśniło się, że zamówiona trumna gotowa nie będzie i eksportacja do katedry odbędzie się w trumnie prowizorycznej.

Z innych przygotowań do najważniejszych należała kwestja ukończenia kilkusetmetrowej nowej linji kolejowej, która prowadzi od bocznicy na Mokotowie do tego mniej więcej miejsca, gdzie w piątek stanie w czasie defilady trumna zwłokami Marszałka. Linja ta idzie obok trybuny rządowej, znajdującej się vis-a-vis miejsca, w którem ustawiona będzie podczas defilady trumna.

Po defiladzie wprost z Pola Mokotowskiego pociąg żałobny wyruszy w kierunku Krakowa. Wagon, w którym znajdować się będą zwłoki, będzie otwarty, by na tych stacjach, gdzie pociąg się zatrzyma, ludność okoliczna mogła oddać hołd zwłokom. Pociągiem tym, który składać się będzie z 3—4 wagonów uda się do Krakowa najbliższa rodzina oraz warta honorowa.

Następnym pociągiem, który odejdzie w kilka godzin później, uda się rząd i następnym skolei — już wieczorem — wyjedzie Pan Prezydent Rzeczypospolitej.

Pociąg żałobny zatrzyma się w Piasecznie, w Radomiu, w Kielcach i na paru innych stacjach.

Uroczystości pogrzebowe w Krakowie odbędą się w sobotę.

Wyprowadzenie zwłok

WARSZAWA (Pat). Nadługo przed wyprowadzeniem zwłok ś. p. Marszałka Piłsudskiego z Belwederu niezliczone tłumy zaległy ulice, wiodące z Belwederu do katedry. Przed pałacem Belwederskim w długich szeregach ustawili się oficerowie garnizonu warszawskiego. Na przyległej ulicy Bagatela utworzył się pochód, na którego czele ustawiły się poczty sztandarowe Federacji PZOO w liczbie 50, niezliczony las sztandarów różnych organizacyj, związków, cechów i stowarzyszeń. Na podwórcu Belwederskiem po prawej stronie zgromadziła się generalicja i wyżsi wojskowi, po lewej zaś z odkrytemi głowami członkowie rządu, senatorowie, posłowie, wyżsi urzędnicy i duchowieństwo.

O godzinie 19,55 zatrzymuje się przed wrotami, prowadzącemi na dziedziniec, samochód Prezydenta Rzeczypospolitej. Poprzedzony przez dwóch adjutantów ukazuje się Prezydent, któremu towarzyszą premjer Sławek, Generalny Inspektor Sił Zbrojn. gen. RydzŚmigły oraz szefowie domu cywilnego i wojskowego. Razem z Prezydentem przybyła jego małżonka i córka p. Bobkowska. Prezydent udaje się do p. Aleksandry Piłsudskiej, poczem wraz z nią wchodzi do zamienionej na kaplicę sali, w której spoczywa w odkrytej jeszcze trumnie ciało ś. p. Marszałka Piłsudskiego.

Ksiądz kardynał Kakowski, w otoczeniu biskupów odprawia krótkie egzekwje. Po modlitwie trumnę zakryto wiekiem i okryto biało-czerwonym sztandarem, opasanym wstęgą o barwach Virtuti-Militari. Na trumnie została przytwierdzona szabla Marszałka, skrzyżowana z buławą marszałkowską i szarą czapką maciejówką.

W tym samym czasie przed pałacem tworzy się kondukt pogrzebowy. Na czele niesiony jest laurowy wieniec od Prezydenta Rzeczypospolitej z szarfami o barwach narodowych, na których widnieje napis „Najdroższemu Józefowi Piłsudskiemu — Prezydent Rzeczypospolitej.„ dalej ustawiło się 13 oficerów, którzy niosą 13 poduszek z orderami Marszałka najważniejszemi odznaczeniami polskiemi i państw obcych. Następnie czarny, prosty, drewniany krzyż, poczem szpaler duchowieństwa.

W chwilę potem na progu pałacu ukazał się kardynał w otoczeniu duchowieństwa. Wśród żałobnej ciszy rozległy się pienia żałobne. Trumnę wynoszą na swych barkach generałowie Rydz-Smigły, Sosnkowski, Fabrycy, Rummel, Kasprzycki i Rouppert.

Za trumną kroczy w ciężkiej żałobie p. Piłsudska, prowadzona przez Prezydenta Rzeczypospolitej, dalej córki, pani Mościcka, prowadzona przez premjera Sławka, najbliższa rodzina Marszałka, ministrowie, marszałkowie Senatu i Sejmu, gen. insp. sił zbrojnych gen. Rydz Śmigły, prezes NIK. Krzemieński, podsekretarze stanu, I prezes Sądu Najwyższego Supiński, I prezes Najw. Trybunału Administracyjnego Hełczyński, generalicja z szefem sztabu głównego Gąsiorowskim, posłowie i senatorowie, zarząd miasta delegacja korpusu oficerskiego, policji państwowej z komendantem gen. Kordjan-Zamorskim, delegacje organizacyj i stowarzyszeń.

Wzdłuż ul. Belwederskiej płoną pochodnie. Przed bramą stoi laweta I dywizjonu artylerji konnej, zaprzężona w 6 koni. W czasie składania trumny na lawetę w ciągu kilkunastu minut panuje śmiertelna cisza. Słychać tylko dalekie dźwięki dzwonów, które odezwały się we wszystkich świątyniach i przerywany głos syren fabrycznych. Wojsko przez cały czas prezentuje broń. Generalicja i oficerowie stoją na baczność salutując. Przed lawetą, pod wodzą gen. Bończy Uzdowskiego stoją oddziały wojskowe, orkiestra 1 pułku szwoleżerów im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, dywizjon artylerji konnej, bataljon piechoty ze sztandarem, dwa sztandary legjonowe, niesione przez legjonistów w historycznych strojach, dalej podoficerowie z wieńcem od Prezydenta Rzeczypospolitej, dalej oficerowie, niosący poduszki z orderami Marszałka i duchowieństwo.

W chwili ruszenia konduktu odzywa się werbel bębnów. Kondukt Aleją Ujazdowską, Nowym Światem, Krakowskiem Przedmieściem ruszył do Katedry św. Jana. Po obu stronach konduktu oficerowie w liczbie kilku tysięcy tworzyli szpaler. Na chodnikach ulic zebrały się tysiączne tłumy publiczności, która w głębokiej ciszy składała hołd zmarłemu Marszałkowi.

Wzdłuż całej trasy pochodu w oknach mieszkań pogaszono światła, płoną tylko latarnie okryte krepą, światła reklam pogasły. Słychać dzwony bijące w kościołach stolicy. Około godziny 22,30 rozległ się dzwon w katedrze św. Jana. Do katedry zbliża się kondukt. Wojsko ustawia się frontem do kościoła wzdłuż ulicy Św.-Jańskiej. W chwili przybycia trumny przed katedrę wojsko prezentuje broń, sztandary pułkowe pochylają się. Do lawety zbliża się generalicja, podejmuje trumnę i wnosi ją do katedry. Po ustawieniu trumny na katafalku zostaje zaciągnięta warta honorowa, którą pełnią generałowie i wyżsi oficerowie.

Katedra będzie otwarta dla publiczności dziś o 5-ej rano

(Telef. od wł. koresp. z Warszawy)

Program uroczystości żałobnych przewidywał otwarcie katedry dla publiczności, chcącej złożyć hołd prochom Marszałka bezpośrednio po złożeniu zwłok. Jednak z powodów technicznych termin ten uległ przesunięciu, a katedra będzie otwarta dopiero około godz. 5-ej rano.

Bojkot „Gazety Warszawskiej“

(Telef. od własn. koresp. z Warszawy)

W związku ze stanowiskiem zajętem wobec zgonu Marszałka przez „Gazetę Warszawską“ Związek wydawców czasopism i Polski Związek Reklamowy wykluczyły wydawnictwo tego dziennika z organizacji.

Krążą pogłoski, że również związek kolporterów zamierza powziąć uchwałę niekolportowania „Gazety Warszawskiej“.

—oOo—

Kto wygrał?

WARSZAWA, (Pat). W dniu 9-ym ciągnienia 4-ej klasy 32 polskiej państwowej loterji klasowej padły następujące większe wygrane na numery losów:

zł. 10.000: 1339, 7493, 57461, 6676, 95636, 102911; 121827; 126158; 145240; 183563.

W związku z uroczystościami pogrzebowemi ś. p. Marszałka Piłsudskiego ciągnienia w dn. 17 i 18 nie odbędą się. 11 dzień ciągnienia odbędzie się 20 maja, 12-ty dzień ciągnienia 21 maja, 13-ty dzień ciągnienia z główną wygraną w dn. 22 maja, a dodatkowe ciągnienia z wygranemi pocieszenia 23, 24, 25 i 27 maja.

Ziemia z drogich Marszałkowi miejsc Wileńszczyzny na Kopiec

Oficjalna delegacja Wilna i Wileńszczyzny, złożona z 15 osób, zawiezie do Krakowa skromną, lecz piękną urnę, wykonaną przez znanego ceramika Azarewicza z gliny, wypalanej we wzorzystych kolorach, opasanej samodziałową wstęgą. O zawartości urny dowiadujemy się ze zwitka pergaminu, na którym napisano co następuje:

„W wykonaniu woli wileńskiego Komitetu Obywatelskiego Uroczystości Pogrzebowych Marszałka Józefa Piłsudskiego, ziemię z drogich jego sercu miejsc Wileńszczyzny zebraną,

z Zułowa, gdze stał Jego dom rodzinny,

z mogiły Jego matki Marji z Billewiczów Piłsudskiej w Sugintach,

z mogiły Jego siostry Zofji z Piłsudskich Kadenacowej na cmentarzu Bernardyńskim w Wilnie i

z mogił Obrońców Wilna na cmentarzu na Rossie,

w tej urnie złożono w Wilnie, dnia 15 maja 1935 r. dla umieszczenia jej w fundamentach kopca, budowanego w Krakowie rękami całego Narodu, ku wieczystej czci Marszałka, co obecni swemi podpisami stwierdzają“.

Następują podpisy Wydziału Wykonawczego Komitetu Obywatelskiego.

Pergamin opatrzono lakowemi pieczęciami Wojewody Wileńskiego, Zarządu Miasta Wilna, Rektora USB. i Dowództwa 1 Dyw. Legj.

Zwinięty w rulon pergamin spięto złotą branzoletą, pochodzącą z roku 63, ofiarowaną przez osobę prywatną. Temi samemi pieczęciami opieczętowano urnę umieszczając na niej trwały napis w formie ryngrafu.

(Zdjęcie urny na str. 5-ej)

Syndykat Dziennikarzy Wileńskich w ogólnej żałobie

Zarząd Syndykatu Dziennikarzy Wileńskich odbył w dniu 15 b. m. nadzwyczajne żałobne posiedzenie, na którem, po złożeniu hołdu pamięci Wielkiego Budowniczego Polski i zbawcy Wilna, postanowiono wysłać do Pani Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej depeszę kondolencyjną następującej treści:

Pani Marszałkowa Aleksandra Piłsudska — Belweder. — Warszawa.

„Wstrząśnięci do głębi ciosem, który okrył ciężką żałobą całą Polskę, dziennikarze wileńscy, miłego miasta Marszałka, składają Ci dostojna Pani wyrazy serdecznego współczucia“.

Syndykat Dziennikarzy Wileńskich.

Zarząd Syndykatu złożył kondolencję, wpisując się do wojewódzkiej księgi kondolencyjnej, uchwalił wezwać wszystkich swych członków do wzięcia gremjalnego udziału w uroczystościach żałobnych w Wilnie i do nałożenia żałobnych opasek na cały czas trwania żałoby narodowej. Zarząd postanowił wreszcie wysłać dwóch delegatów, którzy będą reprezentowali Syndykat Dziennikarzy Wileńskich na uroczystościach żałobnych w Warszawie i Krakowie.

1.000.000 zł. na pomnik w Warszawie

WARSZAWA, (Pat). Prezydjum Centralnego Zw. Przemysłu Polskiego na uroczystem zebraniu z udziałem przedstawicieli zrzeszonych organizacyj w dniu 15 maja r. b. jednomyślnie powzięło następującą uchwałę:

„Wzywamy przemysł do złożenia 1.000.000 zł. na budowę pomnika w stolicy państwa wskrzesicielowi ojczyzny i Marszałkowi Polski Józefowi Piłsudskiemu, inicjując w ten sposób dzieło, w którego realizacji weźmie bez wątpienia udział cały naród“.

ŁOTWA A POLSKA

KWIESIS
Prezydent Łotwy.

Łotwa i Polska! Jakże ściśle związane są ze sobą losy obu państw, jakże podobne dzieje obu narodów w latach ostatnich! Wspólna niewola rosyjska, ten sam ucisk okupanta niemieckiego, te same łuny pożarów na horyzoncie i to samo zniszczenie wojenne, jednoczesne niemal wyzwolenie i wspólne — ramię przy ramieniu — walki o utrzymanie niepodległości! A nic przecież tak nie łączy ludzi ze sobą, jak braterstwo wspólnie przelanej krwi.

Wielki Zmarły pozostanie w historji, jako symbol tego polsko-łotewskiego braterstwa. Na Jego to rozkaz gen. Rydz-Śmigły zajął Dyneburg, by z „trzeciej gwiazdy Łotwy" uczynić iście królewski dar zaprzyjaźnionemu narodowi

To też Polska raduje się i smuci wraz z Łotwą, a Łotwa przeżywa polskie smutki i polskie radości. Jeżeli w tym roku brak będzie ze strony polskiej objawów zewnętrznych tej łączności duchowej, nie znaczy to bynajmniej, byśmy się wyrzekli tradycji, byśmy zapomnieli o tem, co nas łączy. Przygnieceni i przybici ogromem nieszczęścia, jakie spadło na nasz naród, niezdolni jesteśmy w tej chwili do odczuwania radości, choćiażby była ona radością najbliższego narodu.

Dzień 15 maja jest świętem jedności łotewskiej. Nie jest to dzień ogłoszenia niepodległości, które nastąpiło 18 listopada. Jest to jednak rocznica tak ważnego w dziejach Łotwy wydarzenia, jakiem był przewrót, dokonany przez premjera Ulmanisa, i ujęcie przez niego pełni władzy w swoje ręce. Sejm został rozpuszczony, zaprowadzono rządy autorytetu, oparte na tych samych zasadach, co uprzednio w Litwie, a później w Estonji.

Bezstronny obserwator mógł stwierdzić że sejmowładztwo łotewskie stanowiło odstraszający przykład nieudolnego zastosowania zasad demokratycznych w rządzeniu państwa. Niezliczona ilość grup, grupek, koteryj i klik prowadziła ze sobą targi, robiąc nawzajem propozycje, wymagając dla siebie koncesyj... Interes państwa, interes narodu cierpiał na tem. W chwili, kiedy sytuacja groziła podstawom istnienia państwa, nastąpił przewrót. Premjer Ulmanis, mający już piękną kartę w dziejach młodej państwowości łotewskiej, wysunął hasło zjednoczenia narodu.

Rząd, przez niego stworzony, przeprowadził szereg zasadniczych reform. Kryzys rolnictwa dawał się w Łotwie odczuwać bardzo silnie. Ulmanis wstrzymał licytacje zagród włościańskich, co groziło ruiną dziesiątkom tysięcy pracowników roli, (w r. 1933 wystawiono na licytację 4.300 gospodarstw wiejskich) wydając jednocześnie szereg ustaw, ułatwiających rolnikom wywiązanie się ze zobowiązań pieniężnych. Wprowadziwszy w życie rodzaj monopolu zbożowego, rząd zagwarantował umieszczenie na rynku po cenach wyższych, niż giełdowe około 300.000 tonn żyta. Stosując system dopłat do bekonów, masła i t. d. podniósł rentowność tych gałęzi produkcji i uzdrowił panujące tam stosunki.

ULMANIS
Premjer i Minister Spraw Zagranicznych Łotwy

Szereg zarządzeń spowodował zmniejszenie się do minimum bezrobocia i polepszenie ogólnej sytuacji gospodarczej państwa.

Politykę zagraniczną Łotwy określa jej położenie geograficzne. Podobnie, jak Polska, dąży ona do utrzymania pokoju, który chce wyzyskać dla spokojnej, konstruktywnej pracy na swoim własnym zagonie. Świadomy swego celu rząd, kierowany wolą uznanego przez naród autorytetu, a mający zapewnioną ciągłość swoich poczynań, może niewątpliwie dokonać znacznie więcej, aniżeli zależne często od kaprysu dwu-trzyosobowej grupki posłów, rządy parlamentarne, przedprzewrotowe.

15 maj był dniem przełomowym. — Dotychczasowy, tak jeszcze krótki okres czasu, dowiódł, że rząd Ulmanisa ma wszystkie dane po temu, aby z trudnego zadania wywiązać się dobrze. Zresztą brak obecnie w Łotwie siły, któraby się mogła jemu przeciwstawić. Drobniejsze grupki polityczne znikły z powierzchni ziemi, socjaliści i komuniści utracili wpływy niemal zupełnie.

Przewrotowi majowemu towarzyszył na Łotwie wzrost prądów nacjonalistycznych. Nagły zwrot od polityki stosunkowo liberalnej w stosunku do mniejszości do ostrego kursu nacjonalistycznego, odczuła m. in. i ludność polska Łotwy na co Polska obojętnie patrzeć nigdy nie może. Z biegiem czasu ostrze zarządzeń ulegnie niewątpliwie stępieniu. Wtedy już żaden cień nie zakłóci święta, które Polska razem z Łotwą będzie uroczyście obchodziła.

W interesie samej Łotwy i w interesie jeszcze większego zacieśnienia stosunków polsko-łotewskich życzymy, aby chwila ta nastąpiła jak najprędzej i wołamy: „Lai dzive Latvija".

gel.

On

Mężem był, co się z męką Polski sercem zrósł,
tym, co z Ojczyzną wraz dźwigał kajdany:
z praw, jak Ona, wyzuty, przez świat nieuznany,
bezimienny bohater, tropiony, ścigany,
najwierniej dzielił Jej los.

Mężem był, co Jej dumę w duszy własnej skrył,
ni skarg nie znając, ni gnuśnej rozpaczy...
Nawet w carskiej katordze groźny dla siepaczy,
wódz herosów bezdomnych, wódz armji tułaczy,
niezduszonych Polski sił.

On nie znał narkotyków na sumienia zew:
piór pawich, szychu za pradziadów cnoty.
Rozumiał, że przyjść musi dzień krwawej roboty,
bo Polsce nie daruje nikt wolności złotej,
aż moc pokaże i gniew.

Przyszła chwila: przemówił świat językiem dział
i prawa ludów bagnetami mierzy.
Zpod ziemi wyczarował On polskich rycerzy...
I pierzchły najezdniki z ojczystych rubieży —
wolność Narodowi dał.

Odszedł. Dzieło skończone i żywota kres.
Lecz niema mocy, co Ducha uśmierca...
Narodzie! pomnij, żeś Jego spadkobierca.
Choć żałobnym dziś dzwonem biją nasze serca —
ON żąda czynów, nie łez.

Benedykt Hertz.

Rok 1914. Komendant Piłsudski w gronie oficerów Legjonowych.

Wśród młodzieży

Kto chce mieć miarę uczuć społeczeństwa po zgonie ś. p. Marszałka niech zagląda do szkół. Niech pobędzie wśród chłopców i dziewcząt, posłucha, popatrzy.

Napozór nic. Tylko portrety w żałobnej krepie, sztandar w czerni, wiązanki kwiatów, tu i ówdzie honorowa warta przed udekorowanym wizerunkiem. — Ale wprawne oko dostrzeże odrazu ogromne zmiany w masie dziatwy i młodzieży.

P. Kobylińska-Masiejewska opisuje wrażenia swe z wędrówki po szkołach w ten oto sposób:

„Młodzieży trudno w śmierć uwierzyć. Buntują się. Oni, którzy ciągle słyszeli o Marszałku, jakoś uwierzyli, że jest... nieśmiertelny. Musi być znowu. — Szczególnie ci czternasto-trzynastoletni i młodsi. Dla nich Marszałek był wiecznie w ich pojęciu. Polska i Marszałek. To się rozumie. To też ośmioletni Jurek powiedział do ojca stanowczo, choć ze łzami: „Marszałek umarł? To jest niemożliwe. To kłamstwo".

Objawy zewnętrzne zdumiewają spokojem, godnością i powagą. W reportażu p. Masiejewskiej czytamy:

„Wczoraj (13 maja) przy odczytywaniu Orędzia Prezydenta w sali rozlegał się płacz. Dziś sale wszędzie są zamienione niby w uroczyste kaplice, gdzie straż z uczniów, czy uczenic stoi na tej żałobnej, honorowej warcie. Gdy się wchodzi do gimnazjum im. Orzeszkowej wprost przed oczyma, na przeciwległej ścianie wyrasta błękitna postać Marszałka opartego o poręcz trybuny.

Ten portret jest pendzla p. Kuleszy i Marszałek jak żywy obecny jest w tej sali na wszelkich poczynaniach młodzieży. Wybłyskiwał wieczorem neonowem światłem na obchodach i słuchał zamyślony porannej modlitwy dziewcząt. Teraz portret przybrany w krepę uderzył w same serce dziewczęta, wchodzące 14 maja do sali. Neonowe światło krzyczało żółto i żałobnie, kłócąc się ze słońcem. To też zawahały się na chwilę na progu sali nim weszły cichutkie i już załzawione. — Jakież to mogły być lekcje? Załzawione twarze patrzyły na nauczycielki. Była jedna taka lekcja na której i nauczycielka się załamała, zaczęła mówić i zakryła twarz zmoczoną łzami. — Dziewczęta płakały bezgłośnie oparte o pulpit.

Gdy podnosiły głowy na zeszytach otwartych do ćwiczeń widniały ślady łez. A potem powoli zaczynały mówić i z samej lekcji stworzył się samorzutnie cudowny obchód. — Nikt nie potrafi wyrazić żałobnego nastroju tych minut lekcji, na której same dziewczęta układały coś niby żałobną pieśń o Umarłym. Trzeba tam być i widzieć. — A potem rozlega się na korytarzu dziwna kołatka i stuka drewnianym głosem. Co to? Ach, to koniec lekcji. Bo w szkole się nie dzwoni na znak żałoby. — Klasa się nie porusza. W szkole cicho. Więc głos się zniża do szeptu".

„W dniu 14 maja w gimnazjum im Czartoryskiego odbyło się zebranie samorządów wszystkich szkół średnich i młodzież uchwaliła wysłać do Warszawy następującą depeszę:

„My, młodzież szkół średnich w Wilnie, bez różnicy wyznań i narodowości, łącząc się z całą Polską w głębokim żalu po stracie Ukochanego Wodza ślemy Wam, córkom tego Wielkiego Nauczyciela Narodu, gorące wyrazy współczucia".

Bez różnicy wyznań i narodowości. Tak. Bo oto w gimnazjum im. Puszkina jeszcze przed oficjalnem nabożeństwem szkoła samorzutnie zebrała się 13 maja na uroczystość żałobną, którą odprawił prawosławny kapelan. W klasach potem domagano się zmiany zwykłego porządku lekcyj i poinformowania klas o tem wszystkiem, co należałoby wiedzieć o życiu polskiego Wodza i o stracie, jaką poniosła Polska. I Rosjanie, tak jak i w innych szkołach krepą pokryli swe odznaki i spoważnieli, jakby czując, że wicher historji przebiegając nad jednym z narodów mimowoli skrzydłami i inne potrąca.

W szkołach żydowskich, jak np. w Gimnazjum Pedagogów, dziewczęta podobnie jak ich koleżanki polskie szyły krepowe zasłony na portrety i odznaki. — Robiły to i dla chłopców, bo szkoła jest koedukacyjna".

W jednej zaś ze szkół powszechnych, do której uczęszcza dziatwa żydowska

Przebieg choroby Marszałka Piłsudskiego

Jeszcze szereg szczegółów

W uzupełnieniu podanych wczoraj wiadomości o ostatnich dniach ś. p. Marszałka Piłsudskiego dowiadujemy się następujących szczegółów:

Towarzysze lat dawnych opowiadają, że Marszałek w dzieciństwie uważany był za chłopca dość wątłego; stale obawiano się o Jego płuca i serce. O chorobie natomiast nerek i żołądka nie było wówczas mowy. Bóle wewnętrzne zaczął Marszałek odczuwać dopiero przed dwoma laty.

Podobno już przed rokiem lekarz domowy dr. Woyczyński powziął podejrzenia co do choroby wątroby i radził, aby w tym kierunku rozpoczął leczenie. Marszałek odpowiedział mu jednak:

— „Z pana stary wątrobiarz i w każdym widzi pan chorego na wątrobę".

Marszałek naogół nie lubił lekarstw i lekarzy. Mówił, że musi się sam leczyć, bo lekarze nic mu nie pomogą i sam też chętnie stosował leki domowe.

W ostatnich latach bywały tygodnie, w których czuł się tak źle, że nic nie jadł prócz herbaty i sucharków. Dlatego opadał z sił i coraz gorzej wyglądał. Od pewnego czasu utrzymywał, że umrze w tym roku, dożywszy tego samego wieku, co ojciec.

Dnia 19 marca r. b., w dzień swoich imienin, Marszałek bawił, jak wiadomo, w Wilnie. Tu nastąpiło znaczne pogorszenie w stanie zdrowia. Dostał silnych torsyj i bólów. Jak już podawaliśmy wczoraj, w kwietniu sprowadzono prof. Wenckenbacha z Wiednia, otoczenie jednak nie bardzo wierzyło jego twierdzeniu, że Marszałkowi pozostaje zaledwie kilka tygodni życia. Ciągle jeszcze liczono na niezwykle silny organizm.

Na Wielkanoc nastąpiło dalsze, bardzo silne pogorszenie, które od tego czasu stale postępowało.

Dowodem, jak silny był organizm Marszałka jest fakt, że niemal do ostatnich chwil życia nie leżał w łóżku. Jeszcze w ubiegłą środę i czwartek przechadzał się powolutku po tarasie pałacu belwederskiego. W piątek był już tak osłabiony, że chodzić nie mógł. Nie chciał jednak leżeć i kazał się wozić w wózku na kółkach.

Jeżeli chodzi o ostatnie chwile, to w niedzielę rano było parę godzin tak znacznej poprawy, że projektowano nawet rychły wyjazd do Pikiliszek. W godzinach popołudniowych Marszałek zasnął i obudził się o godz. 6-ej wieczorem. Wówczas dyżurny lekarz stwierdził znaczne osłabienie tętna, dowodzące, że zbliża się koniec. Wezwał więc całą rodzinę, która zgromadziła się u łoża chorego.

Agonja rozpoczęła się o godz. 8-ej. Ksiądz i rodzina oraz bliższe otoczenie Marszałka rozpoczęło odmawianie modlitw za konających. Marszałek od czasu do czasu otwierał oczy. W pewnym momencie uczynił ruch ręką w stronę żony i córek, jakby je chciał pobłogosławić. 10 minut później już nie żył.

Przygotowania do uroczystości pogrzebowych w Krakowie

W Krakowie odbyła się w związku z uroczystościami żałobnemi konferencja, w której wzięli udział: metropolita ks. Sapieha, gen. Wieniawa Długoszowski, wojewoda Kwaśniewski, prez. miasta Kaplicki, komendant korpusu gen. Łuczyński, kurator Godewski, dyrektor kolei inż. Wołkanowski oraz zarząd Związku Legjonistów w Krakowie, z prez. dr. Karpińskim na czele.

Gen. Wieniawa Długoszowski pozostaje w stałym kontakcie telefonicznym z premjerem Sławkiem. Ponieważ przypuszcza się, że zwłoki ś. p. Marszałka Piłsudskiego przyjadą do Krakowa w sobotę trasą Warszawa — Radom — Kielce. Zarząd miejski zwołał posiedzenie czynników miejskich i obywatelskich pod przewodnictwem prez. Kaplickiego. Na zebraniu tem wyłoniono cztery sekcje: porządkową z płk. Podgórskim i dr. Hartem na czele, która zajmie sie uporządkowaniem trasy konduktu żałobnego; sekcję wyżywienia pod kierunkiem dr. Spiry, która postara się o zaopatrzenie miasta w żywność na czas zjazdu. spodziewanego podczas uroczystości pogrzebowych; kwaterunkową z p. Rabiszem na czele, która wydała do obywateli odezwę aby zgłaszali kwatery dla przyjezdnych i czwartą sekcję — dekoracji miasta. Na czele jej stanął kustosz Witkiewicz, który zdecydował, że jedyną dekoracją będą czarne chorągwie oraz kirem okryte latarnie uliczne, zapalone w czasie przechodzenia konduktu.

Zaznaczyć należy, że spodziewany jest olbrzymi zjazd, wyrażający się w cyfrze około 100.000 osób. Z samego Górnego Śląska zgłosiło przybycie 10 tys. osób. Korpus dyplomatyczny w przypuszczalnym składzie 100 osób. ma zarezerwowane miejsce w czterech hotelach.

Maska pośmiertna ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego zdjęta przez prof. Szczepkowskiego

(zdjęcie na lewo)

Nasze miasta w żałobie

KOMUNIKAT KOMITETU UCZCZENIA PAMIĘCI ELIZY ORZESZKOWEJ.

Spowodu głębokiego ciosu jaki dotknął całą Polskę przez zgon Wodza Narodu — zapowiedziane uroczystości ku czci Elizy Orzeszkowej w Grodnie zostały przeniesione na 14 i 15 września 1935 r. z zachowaniem dotychczas ustalonego programu.

GRODNO.

W dniu 16 b. m. Komitet Obywatelski w Grodnie urządza obchód żałobny, na który złoży się nabożeństwo żałobne w świątyniach wszystkich wyznań, pochód na plac Wolności, przemówienie i akademja żałobna w sali teatru — Wszystkie miejscowe organizacje kobiece, w liczbie 12, z inicjatywy Z. P. O. K. urządzają również w sobotę akademję żałobną. Żydowska Gmina Wyznaniowa wezwała całe społeczeństwo żydowskie do wzięcia udziału w obchodzie żałobnym i w nabożeństwach w synagogach

Spowodu śmierci ś. p. Marszałka wysłane zostały na ręce pani Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej. Prezydenta Rzplitej i gen. Rydza Śmigłego depesze przez komendanta korp. gen. Litwinowicza, prezydenta miasta Wiktora Misky i Kresowego Związku Ziemian w Grodnie.

GŁĘBOKIE.

14 b. m. o godz. 10 rano odbyły się nabożeństwa w świątyniach wszystkich wyznań za spokój duszy marszałka Piłsudskiego, na których byli obecni przedstawiciele władz. W nabożeństwach wzięły udział tłumy publiczności.

Wieczorem prezydjum rady powiatowej B. B W. R. zwołało zebranie przedstawicieli organizacyj społeczeństwa, na którem ukonstytuował się Komitet Żałobny, kt. się zajmie zorganizowaniem uroczystości żałobn. oraz przeprowadzi zbiórkę na kopiec Józefa Piłsudskiego w Krakowie. — Jednocześnie wybrano Romualda Fryzickiego, sekretarza rady pow. BBWR. delegatem powiatu na uroczystości pogrzebowe do Warszawy i Krakowa

SMORGONIE.

Lotem błyskawicy obiegła miasto w poniedziałek rano wieść o zgonie I Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego. Wszędzie utworzyły się grupki obywateli, którzy z widocznem i szczerem przygnębieniem fakt ten komentowali. Na znak żałoby wywieszono na wszystkich budynkach kirem przewiązane sztandary narodowe oraz przerwano wszelkie czynności kupieckie i handlowe. W południe odbyły się żałobne nabożeństwa we wszystkich świątyniach. Nabożeństwo żałobne w kościele katolickim, zorganizowane samorzutnie, miało przebieg szczególnie podniosły. W rzęsiście oświetlonym kościele zebrała się młodzież szkolna i harcerska ze swymi wychowawcami oraz nadzwyczaj liczne miejscowe społeczeństwo. Na początku przemówił do młodzieży ks. proboszcz Kluk. Mówił o dotkliwej stracie, którą naskutek zrządzenia Boga Polska poniosła i zwrócił się do młodzieży, aby wzniosła do Stwórcy gorące modły za Tego, który tak gorąco młodzież ukochał. Po uroczystych egzekwjach odbyły się nieszpory żałobne poczem młodzież w karnych szeregach w skupieniu przemaszerowała ulicami miasta, udając się do swych szkół. W godzinach wieczornych odbyła się w sali miejscowego kina żałobna akademja. poświęcona pamięci Marszałka.

Do nadzwyczaj licznie zebranej publiczności przemówił kierownik szkoły powszechnej p. Borkowski, poczem odczytał Orędzie Pana Prezydenta, które zebrani wysłuchali stojąc. W serdecznych słowach mówił prelegent o tym zmarłym przedwcześnie, największym Synu Rzeczypospolitej i wzywał zebranych do ślubowania, że zachowają Jego spuściznę. Pamięć Wielkiego Zmarłego uczczono kilkuminutowem milczeniem.

Na zakończenie żałobnej akademji odegrała orkiestra Straży Pożarnej żałobną pieśń, następnie śpiewy wykonał chór Śr. Szkoły Handl., poczem publiczność rozeszła się w poważnem milczeniu.

Akademję zorganizowano staraniem miejscowego Komitetu B. B. W. R.

BRASŁAW.

Wiadomość o zgonie ś. p. I Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego pogrążyła społeczeństwo pow. brasławskiego w nieutulonym żalu i bólu. Już od wczesnego rana w dniu 13 b. m. zaczęły nadchodzić pod adresem starosty depesze i telegramy kondolencyjne od organizacyj i poszczególnych osób.

W dniu 14 b. m. odbyło się w Brasławiu bardzo liczne zebranie przedstawicieli społeczeństwa, organizacyj i związków pow. brasławskiego na którem postanowiono, że uroczyste nabożeństwo żałobne w świątyniach wszystkich wyznań odbędzie sie w dniu 17 maja, o godz. 10. —

Uchwalono również przystąpić natychmiast do budowy pomnika Marszałka Piłsudskiego w Brasławiu.

Realizację pomnika wykona artysta rzeźbiarz Karny. Zebranie wysłało depesze kondolencyjne do Prezydenta Rzplitej, premjera i p. Al. Piłsudskiej. Pozatem wczoraj odbyło się nadzwyczajne zebranie żałobne rady powiatowej BBWR., Zw. Pracy Obyw Kobiet Zw. Strzelec. i Zw. Rezerwistów. na których odczytano orędzie prezydenta Rzeczypospolitej, poczem uczczono pamięć Marszałka 3minutowem milczeniem.

Ne terenie poszczególnych gmin pow. brasławskiego uroczystości żałobne odbywają się w tym samym porządku, z tem jednak, że nabożeństwa żałobne w kilku miejscowościach odbyły się już w poniedziałek.

powstał taki płacz wśród dzieci. że nie było sposobu prowadzenia pracy w tym dniu w szkole.

Do Ostrej Bramy ciągną setki dziewcząt i chłopców na „Anioł Pański". — Wszyscy w żałobie. więcej bo w żałobnym nastroju.

120 reprezentantów szkół z Wilna. Grodna, Nowogródka, Baranowicz, Święcian wyjeżdża na uroczystości pogrzebowe do Warszawy.

Do Kuratorjum płyną depesze, pisma. uchwały, delegacje: młodzieży. zrzeszeń oświatowych nauczycielstwa. harcerzy.

P. Kurator Szelągowski do młodzieży

Kurator O. S. p. Kazimierz Szelągowski wygłosił w dn. wczorajszym w Radjo wileńskiem następujące przemówienie:

KOCHANA MŁODZIEŻY!

W ciszy i skupieniu przeżywamy głęboki ból. Czujemy tem silniej, iż chociaż Marszałek jest własnością całego narodu, z naszej ziemi pochodzi. Tu przeżył swoje najmłodsze lata, tutaj wola Jego budowała mocne postanowienie walki o Polskę. Tutaj też w Wilnie spocznie Jego wielkie, gorąco Polskę kochające serce, aby mówić jak bardzo Mu miasto to jest drogiem.

Kim jest dla nas Marszałek, trudno wypowiedzieć, trudno znaleźć słowa, któreby wyrazić to umiały. To obecnie silniej niż kiedykolwiek czują serca w Polsce, to przedewszystkiem mówią Wam Wasze młode serca wrażliwe na wielkość i piękno.

W tych ciężkich dla nas i uroczystych chwilach, które niezatarte ślady żłobią w waszych młodych duszach, musicie wszyscy wzbudzić w sobie postanowienie postawą i czynami własnego życia być godnymi tego, że jesteście z tej samej ziemi.

Niech ból nas zahartuje, utrwali w nas mocną wolę życiem naszem potwierdzić, że testament Jego wypełnimy, że Jego wzorem poświęcimy nasze siły i zdolności dla dobra Polski

Że tak czujecie dowodzi to, że otrzymuje od Was ze wszystkich szkół i od tych najmłodszych oświadczenia, że przyrzekacie żyć i pracować dla wielkości Polski, tak jak On dla niej pracował.

Jestem przekonany, że jednako czujemy wszyscy, zarówno wy młodzi, jak i wasi kierownicy. To też w imieniu was wszystkich zawiadomiłem naszego zwierzchnika Pana Ministra Oświaty, że miłości do Marszałka i wierności Jego wskazaniom postanowiliśmy dowieść naszą pracą i naszemi czynami.

SUGINTY

(Ze wspomnień lat dziecinnych)

W pierwszych latach wojny mieszkałem jako dziecko w święciańskim powiecie, wówczas jeździło się ze Święcian do Kukuciszek wązkotorówką.

Ze stacji Kukuciszek do Sugint jest około 10 klm.

Mieszkając o 3 klm. od wspomnianych Sugint jeździłem w święta razem z rodzicami do małego drewnianego kościołka, koło którego położony jest cmentarz, a u wejścia do kościoła grób Matki Marszałka Piłsudskiego.

W czasie zawieruchy wojennej grób był opuszczony. Nikt nie miał czasu na zaopiekowanie się nim, ale z chwilą jednak, gdy nazwisko przyszłego Marszałka zaczęło nabierać rozgłosu, gdy zaczęły się tworzyć pierwsze formacje wojska polskiego, miejscowe obywatelstwo uporządkowało grób Matki Tego, który wskrzesił Polskę.

Słów kilka warto powiedzieć o samych Sugintach. Jest to mała miejscowość, położona między Malatami. a Ucianą, o jakieś 90 klm. od Wilna, na północny-zachód od Święcian.

Na miejscu starego kościoła. który spalił się przed wojną — miejscowe obywatelstwo z Oktawjuszem Niecieckim na czele, wybudowało nowy kościołek.

Wspominając dzisiaj te odległe czasy mam jeszcze w uszach echa bicia dzwonów, które co niedzielę rano wzywały wiernych na mszę świętą.

Będąc jeszcze małym chłopcem zatrzymywałem się często nad grobem ś.p. Marji z Billewiczów Piłsudskiej.

Ojciec mówił mi nieraz:

— „Pamiętaj, że tu leży Matka Wodza Narodu".

Pochylaliśmy nisko głowy w zamyśleniu...

Jakże wygląda ten grób?

Grób jest tak skromny jak skromnym jest kościół w Sugintach i mieszkańcy miasteczka.

Przed wejściem do kościoła leży płyta kamienna, złożona w roku śmierci ś. p. Marji Piłsudskiej, to jest w 1884.

Rok rocznie w dniu święta umarłych. gdy na wszystkich cmentarzach katolickiego świata zapalały się świece, na maleńkim cmentarzyku w Sugintach nieznani ludzie palili świece nietylko nad grobami swoich najbliższych ale i nad opuszczonemi do których nikt z bliskich nie mógł przyjść.

Suginty, które dzisiaj leżą w granicach Litwy, były przez czas jakiś zajęte przez wojska polskie. W czasie walk z bolszewikami były one terenem bitwy. Bolszewicy umieścili na dachu kościoła karabin maszynowy, ostrzeliwując wojska polskie, które idąc zwycięskim pochodem zdobyły po walce miasteczko. Los widocznie chciał, by kościół cudem prawie został nieuszkodzony. Kilka zaledwie zabłąkanych kul wpadło do świątyni.

Od kilkunastu lat w Sugintach zamieszkuje ks. Adolf Bielski, który opiekuje się grobem Matki Marszałka.

Dobroduszny pasterz rozmawiając, w swoim czasie z sąsiadującymi obywatelami. nieraz wspominał o grobie ś. p. Marji Piłsudskiej.

Była wielką filantropką. Opiekowała się okoliczną ludnością, szła z pomocą biednym i dlatego nie została pochowana na cmentarzu, ale w miejscu honorowem, tuż koło samego wejścia do kościoła.

Suginty niedługo cieszyły się widokiem wojska polskiego, pozostały poza granicami Rzeczypospolitej.

Warto również wspomnieć, że w czasie wojny, w czasie raidu ułanów — 13 pułku pod dowództwem ówczesnego rotmistrza a dzisiejszego pułkownika Dąbrowskiego — w Sugintach właśnie zatrzymał się sztab oddziału.

Są to dziś tylko wspomnienia, które wiążą się bezpośrednio z żałobnemi uroczystościami.

Suginty!

Jakże są one drogie wszystkim Polakom.

Nastąpi ekshumacja zwłok. Trumna z prochami Matki zostanie przewieziona do Wilna by spocząć w kaplicy św. Kazimierza w Katedrze.

U stóp Wielkiej Polki spocznie serce Wodza Narodu.

J. Niecieckí.

1.000 mszy św. za duszę ś. p. Marszałka

CITTA DEL VATICANO, (PAT). — Ojciec Leduchowski, generał zakonu Jezuitów, bawiący obecnie poza Rzymem, przysłał na ręce ambasadora Skrzyńskiego kondolencje, oraz zawiadomił, iż z jego polecenia zakon odprawi 1.000 mszy świętych za duszę ś. p. Marszałka Piłsudskiego oraz na intencję Polski.

Znaczki pocztowe „Kopiec Marszałka Piłsudskiego"

WARSZAWA, (Pat). Z okzji uroczystości sypania kopca Marszałka Józefa Piłsudskiego ministerstwo poczt i telegrafów puści w obieg dwa znaczki pocztowe po 15 i 25 gr. z nadrukiem „Kopiec Marszałka Piłsudskiego".

Komunikat Komitetu Obywatelskiego Uroczystości Żałobnych

Wydział Wykonawczy Obywatelskiego Komitetu Uroczystości Żałobnych obradował we środę w permanencji. Obrady rozpoczęły się w południe pod kierownictwem p. wojewody wileńskiego Jaszczołta w gabinecie jego w Pałacu Rzeczypospolitej.

DOKOOPTOWANIE DO KOMITETU.

Na wstępie Komitet uchwalił jednomyślnie dokooptować do swego grona następujące jeszcze osoby: prezesa Izby Przem.-Handl. Romana Rucińskiego, Izby Rzemieślniczej Władysława Szumańskiego, Izby Rolniczej Krupskiego, preezsa Zw. Ziemian Zygmunta Bortkiewicza, przewodniczącą Zw. Pracy Obyw. Kobiet p. Fidową, prezesa Zw. Przemysłowców Mieczysława Bohdanowicza, Zygmunta Nagrodzkiego, Edmunda Kowalskiego i Władysława Nowickiego.

DELEGACJE NA POGRZEB.

Podczas obrad Komitetu napływały ustawicznie ze stolicy informacje o zapadłych tam decyzjach. Uzgodniono w porozumieniu z Warszawą iż liczebność oficjalnej delegacji Wilna i Ziemi Wileńskiej może dojść do 150 osób. Oficjalna delegacja ta składać sie będzie z przedstawicieli Uniwersytetu Stefana Batorego, Zarządu miasta Wilna, Federacji P. Z. O. O., sądownictwa, grupy parlamentarnej posłów BBWR., podkomitetu Zułowskiego, Białego Krzyża, powiatów województwa wileńskiego, zblokowanych organizacyj kobiecych, Syndykatu Dziennikarzy Wileńskich, różnych wyznań religijnych, pocztowców, kolejarzy, Strzelców, samorządu gospodarczego i zawodowego, Zw. Nauczycielstwa Polskiego, Harcerzy, Kresowego Zw. Ziemian, instytucyj wyższej użyteczności publicznej, L. O. P. P., P. C. K., Zw. Straży Pożarnych, bankowości, ZZZ. i Zjednoczenia Zawodowego.

2 SPECJALNE POCIĄGI.

Ponadto mogą udawać się na uroczystości pogrzebowe do Krakowa przedstawiciele poszczególnych organizacyj społecznych poza składem delegacji oficjalnej w lizbie do 650 osób, dla których będą uruchomione 2 specjalne pociągi do Krakowa.

Pierwszy z tych pociągów odejdzie z Wilna we czwartek o godz. 21 m. 35 i przybędzie do Warszawy o godz. 5 m. 45, drugi pociąg opuści Wilno o północy — godz. 00 m. 5 i przybędzie do Warszawy w piątek o godz. 9 min. 20.

Osoby, korzystające z tych 2 nadzwyczajnych pociągów powinny nabyć bilety bezpośrednio do Krakowa i spowrotem. Bilety te sprzedawać będzie specjalna kasa na głównym dworcu.

Organizacje społeczne, które zamierzają wysłać przedstawicieli swych do Krakowa powinny zgłosić liczbowy wykaz osób wyjeżdżających do dyspozytora ruchu Dyrekcji P. K. P. Ponadto każda organizacja powinna zaopatrzyć swych członków w osobne zaświadczenia, wydane przez swoje Zarządy. Członkowie zaś delegacji oficjalnej w składzie 150 osób otrzymają od Komitetu wykonawczego legitymacje, wystawione przez Dyrekcję Kolejową.

Jednocześnie z oficjalną delegacją wyjeżdża z Wilna reprezentacja I Dywizji Legjonów w składzie 12 osób.

Sprawami technicznmi związanemi z wyjazdem delegacji oficjalnej kieruje komisja z trzech osób w składzie następującym: starosty grodzkiego Wielowieyskiego, starosty powiatowego Tramecourta i Eugenjusza Kozłowskiego.

NABOŻEŃSTWA ŻAŁOBNE.

PIĄTEK, dn. 17 bm. — W piątek o godz. 10 rano w kościele garnizonowym pod wezwaniem św. Ignacego odbędzie się żałobna msza św. przy udziale delegacyj wszystkich oddziałów wojskowych.

SOBOTA, 18 b. m. — W sobotę przed południem odprawiona będzie w kościele św. Jana uroczysta msza żałobna przy udziale przedstawicieli władz i społeczeństwa.

MANIFESTACJE NA PLACU ŁUKISKIM.

W sobotę o godz. 18, a więc w chwili, kiedy zwłoki ś. p. Marszałka Piłsudskiego spoczną na Wawelu odbędzie się w Wilnie na placu Łukiskim wielka manifestacja żałobna.

Na placu, naprzeciwko gmachu Sądów, ustawiony będzie katafalk. Połączone orkiestry wojskowe odegrają hymn państwowy, potem marsza żałobnego Chopina. Po egzekwjach artylerja odda przepisową liczbę salw. Rozpocznie się przemarsz wszystkich wojsk załogi wileńskiej przed katafalkiem wśród ciszy, bez orkiestr.

W tej manifestacji żałobnej będą mogły wziąć udział jak najszersze masy ludności.

Zarząd miasta wydał polecenie osłonięcia latarni ulicznych na głównych ulicach czarną krepą.

ZAMIAST WIEŃCÓW — OFIARY.

Wydział Wykonawczy na podstawie wczorajszych uchwał zwraca się do ogółu ludności Wilna i Wileńszczyzny z wezwaniem o nieskładanie wieńców na uroczystości pogrzebowe w Warszawie i Krakowie, lecz o deklarowanie na ręce organizacyj społecznych ofiar na cel, który zostanie w najbliższym czasie wskazany.

* * *

Wydział Wykonawczy Obywatelskiego Komitetu Uroczystości Pogrzebowych Marszałka Piłsudskiego zbierze się na dalsze posiedzenie we czwartek, 16 b. m., około godz. 12 w południe, w pałacu Reprezentacyjnym.

Odezwa Rektora i Senatu U. S. B.

Rektor i Senat Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie wydali wczoraj następującą odezwę:

MŁODZIEŻY AKADEMICKA!

Uniwersytet Wileński śmierć Marszałka Józefa Piłsudskiego okryła żałobą podwójną,— ogólnopolską i naszą szczególną uniwersytecką. Wszakże to On Uniwersytet nasz wskrzesił, a wskrzesiwszy iście ojcowską otaczał opieką i miłością, dając tej miłości serdeczny wyraz słowem i czynem nieustannej pomocy, oraz szczodrych darów. Związany z murami tego Uniwersytetu wspomnieniami dzieciństwa i młodości, z jego najświetniejszą tradycją związany był najgłębszą treścią Swego Ducha i Życia. Najszczytniejszej idei wzniosłego posłannictwa Polski na świecie, której źródło z tej przecież Wszechnicy wytrysło, On był żywem wcieleniem, a święty płomień miłości i z niej płynącej ofiary, którym płonęły serca i duchy najsławniejszych uczniów dawnego Uniwersytetu Wileńskiego, był Jego też Ducha i Życia najistotniejszą treścią.

Niech więc dziś w Ostrej Bramie, gdzie o gdzinie 19-ej minut 30 Ksiądz Dziekan Ignacy Świrski odprawi modły za duszę Wskrzesiciela naszego Uniwersytetu, Marszałka Józefa Piłsudskiego, nikogo spośród Was, Młodzieży Akademicka, nie zabraknie. Niech wraz z modlitwą za Niego popłynie do stóp Najświętszej Panny, Królowej Korony Polskiej, ślubowanie serc Waszych, że miłość Polski i nieustanna dla niej z siebie i swego życia ofiara będzie i Waszych dusz i żywotów treścią.

WITOLD STANIEWICZ
REKTOR.

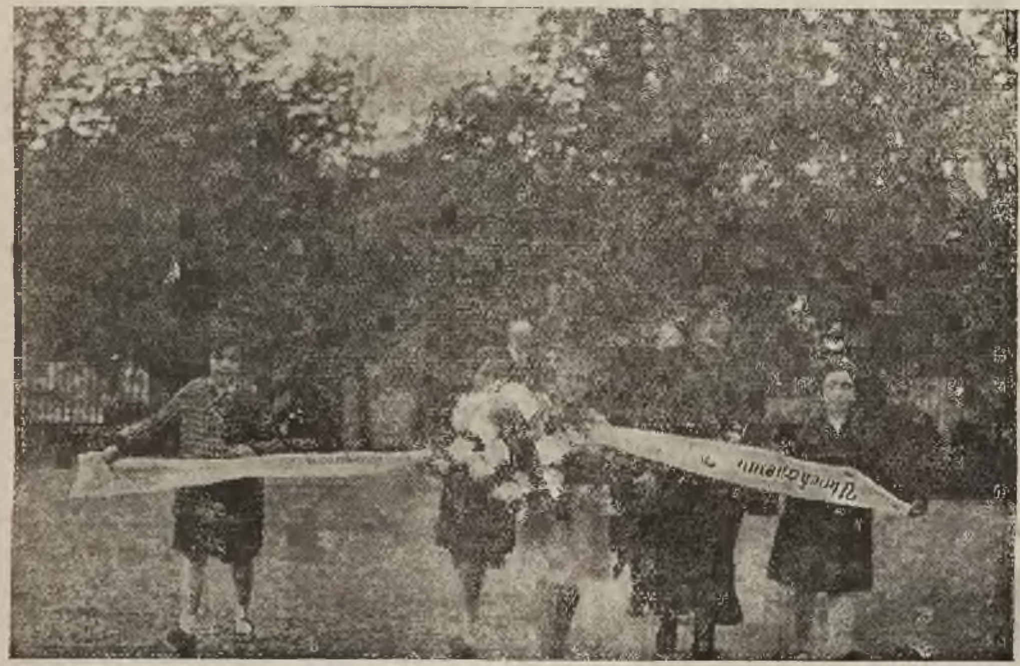
Urna z ziemią z drogich Marszałkowi miejsc

Urna została wykonana i ofiarowana przez artystę-ceremika Aleksandra Azarewicza.

Delegacja Wilna i Ziemi Wileńskiej zawiezie do Krakowa urnę z ziemię z drogich sercu Marszałka miejsc, a mianowicie: z Sugint na Litwie, gdzie spoczywają zwłoki Matki Marszałka, z Zułowa — miejsca urodzenia Marszałka, z cmentarza Rossa, gdzie spoczywają zwłoki bohaterskich obrońców Wilna, oraz z cmentarza Bernardyńskiego — miejsca spoczynku Siostry Marszałka ś. p. Zofji Kadenacowej. Urna ta zostanie złożona w krypcie fundamentu kopca Marszałka Piłsudskiego w Krakowie.

Hołd Warszawy przed domem narodowej żałoby

Od wczesnego rana do Belwederu bez przerwy napływały niezliczone tłumy, delegacje organizacyj, instytucyj i wojska, aby złożyć podpis w księdze kondolencyjnej, wyłożonej w haalu Belwederu. Na zdjęciu dzieci jednej ze szkół warszawskich i kierownictwo marynarki wojennej in corpore.

WILNO W ŻAŁOBIE

Przy głośnikach radjowych

Z głośników radjowych brzmią relacje o przenoszeniu Zwłok do Katedry. W cukierni Rudnickiego zamarły rozmowy, ustało spożywanie „czarnej", zagasły nawet papierosy. I pism nikt nie przegląda. Cisza. Tylko z zaciśniętego gardła wyrwie się czasem spazm tłumionego płaczu. Panie ocierają łzy otwarcie, panowie dyskretnie przykładają chusteczki do nosa i często przecierają zapocone okulary.

Z ulicy wpada z impetem ktoś nowy. Wchodzi uśmiechnięty i staje skonsternowany. Nie orjentuje się jeszcze, dlaczego cukiernia ma dziś inne oblicze. Ale oto padają słowa z któregoś z posterunków obserwacyjnych radja: „zbliża się trumna"... Zrozumiał. Dopadł do najbliższego krzesełka przy cudzym stoliku. Zapomniał przedstawić się i poprosić o pozwolenie. Usiadł. I za chwil parę ten też wydobył chusteczkę.

Kelnerzy nie śpieszą do przybywających gości. Kawa w kuchni napewno wystygła.

Wszystkie głośniki radjowe gromadziły wczoraj w godz. od 8 do późnej nocy tłumy przechodniów. Na ulicy Mickiewicza około kina „Lux" parę razy zatamowano ruch kołowy. — Mężczyźni stali z obnażonemi głowami. Kobiety wybuchały głośnem łkaniem.

Odezwa Zw. Pracowników Miejskich

KOLEDZY PRACOWNICY MIEJSCY!

Czem byłoby dziś miasto nasze i czem my sami, pracownicy miejscy, gdyby Marszałek nie wyzwolił Wilna?

Wdzięczność najgorętszą winniśmy dla niego żywić my, którzyśmy z Wilnem wspólnie przeżyli jego dole i niedole. My, którzy przeszliśmy najsroższą niewolę, okupację, najazdy i którzy tem żywszą odczuli radość Wyzwolenia.

I oto Człowiek ten, nasz, bliski, kość z kości i krew z krwi naszej, który tak Wilno kochał, że nawet po śmierci serce Swe mu przekazał — odszedł od nas na wieki.

Dając wyraz wielkiego bólu i żalu bezbrzeżnego stawmy się wszyscy na nabożeństwo żałobne za Duszę Naszego Ukochanego Bohatera i Wodza.

Nabożeństwo to odbędzie się z inicjatywy Związku pracowników miejskich m. Wilna w dn. 16 maja 1935 r. o godz. 9 rano w kościele Św. Ducha (po-Dominikańskim).

Prezydent miasta zwolnił pracowników na czas nabożeństwa od zajęć z warunkiem, by bieg normalnej pracy w zakładach miejskich nie został wstrzymany. Zechcą więc kierownicy zakładów miejskich tak rozplanować pracę, aby większości pracowników dać możność wzięcia udziału w nabożeństwie.

KOLEDZY! Wzywamy was ponadto do złożenia pewnych kwot zamiast wieńców i kwiatów na zapoczątkowanie fund. stypendjalnego pracowników miejskich im. Marszałka Józefa Piłsudskiego dla ucznia (wilnianina) Wileńskiej Szkoły Technicznej im. Marszałka. Dotychczas zebrano na ten cel 1000 zł.

Zarząd Związku Pracowników Miejskich w Wilnie.

Depesze kondolencyjne

ZARZĄD IZBY LEKARSKIEJ WYSŁAŁ TELEGRAMY KONDOLENCYJNE NASTĘPUJĄCEJ TREŚCI.

Do Pana Ministra Opieki Społecznej — Warszawa.

Izba Lekarska Wileńsko-Nowogródzka, zebrana na posiedzeniu żałobnem w dn. 13 maja, łącząc się w swym smutku z bólem całego narodu, wyraża hołd świetlanej pamięci Wielkiego Syna Ojczyzny.

* * *

Pani Aleksandra Piłsudska Warszawa, Belweder.

W imieniu lekarzy Ziemi Wileńskiej i Nowogródzkiej prosimy Czcigodną Panią o przyjęcie w tej bolesnej dla całego Narodu chwili wyrazów naszego najgłębszego żalu po stracie, jaka dotknęła naszą Ojczyznę.

Prezydjum Izby Lekarskiej Wileńsko-Nowogródzkiej.

TELEGRAM T-WA WIEDZY HANDL. I EKONOMICZNEJ.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. — Warszawa.

Polskie Towarzystwo Krzewienia Wiedzy Handlowej i Ekonomicznej w Wilnie, łącząc się z żałobą, jaka ogarnęła kraj cały spowodu zgonu Wielkiego Budowniczego i Wychowawczy Państwa ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego, prosi Pana Ministra o przyjęcie zapewnienia, że w dalszych swych poczynaniach kroczyć będzie temi drogami, które nakreślił zmarły Wódz Narodu.

Prezes M. BIERNACKI.
Sekretarz A. **WIŚNIEWSKI.**

W POCZT. PRZYSP. WOJSK.

Pocztowe Przysposobienie Wojskowe, Zarząd Okręgu Nr. III, wydało rozkaz, w którym czytamy:

„W tak bolesnej dla Najjaśniejszej Rzeczypospolitej chwili, meldujemy w uroczystym raporcie, iż zaszczytnego odcinka frontu pracy, jaki nam został powierzony, nie opuścimy i że ideę Jego — ze zdwojoną mocą i wysiłkiem — w czyn przekuwać będziemy, z gorącą wiarą, że Świetlany Duch Jego, po drogach, jakie nam wytyczył, zawsze prowadzić nas będzie".

Następnie rozkaz ten poleca: a) zwołanie we wszystkich jednostkach specjalnych zbiórek z obowiązkowem stawiennictwem; b) odczytanie przed frontem niniejszej odezwy; c) odwołanie do dalszego zarządzenia wszelkich zabaw, imprez i t. p.; d) nałożenie opasek żałobnych i pokrycie kirem odznak, emblematów i sztandarów organizacyjnych, aż do odwołania; e) zwołanie nadzwyczajnych posiedzeń w Zarządach Oddziałów, na których należy odczytać orędzie Pana Prezydenta R. P. i treść odezwy.

— **Z Poczt. Przysposobienia Wojsk.** 14 b. m. o godz. 19 na dziedzińcu Głównego Urzędu Pocztowego, odbyła się żałobna odprawa wszystkich członków Pocztowego Przysposobienia Wojskowego.

Po przemówieniu przed frontem ppłk. inż. K. Goebel'a — prezesa Zarządu Okręgu PPW, nastąpiło osłonięcie kirem sztandaru, odczytanie orędzia Pana Prezydenta, odezwy Pana Ministra P. i T. i Rozkazu Zarządu Okręgu PPW.

17 b. m. o godz. 7,15 w kościele Św. Trójcy, zostanie odprawione uroczyste nabożeństwo za duszę ś. p. J. Piłsudskiego, Wielkiego Protektora Okręgu Wileńskiego PPW, w którym wezmą udział wszyscy członkowie PPW wraz z rodzinami.

Ceny biletów na uroczystości żałobne z Wilna do Krakowa

Ceny biletów kolejowych w obydwu specjalnych pociągach będą następujące: Bilet z Wilna do Krakowa przez Warszawę klasą trzecią zł. 13,60, klasą drugą zł. 20,40 tam i spowrotem. Dla pociągów tych obowiązkowe będzie wykupienie biletu z Wilna do Krakowa i spowrotem. Pociągi te przeznaczone są dla organizacyj.

Pierwszym pociągiem o godz. 21 min. 35 we czwartek wyjedzie oficjalna delegacja Wilna, złożona ze 150 osób, Senat U. S. B., Związek Legjonistów i P. O. W.

Następny pociąg nadzwyczajny, odchodzący z Wilna w nocy z czwartku na piątek o godz. 0, min. 5, przeznaczony jest dla innych organizacyj społecznych. (Szczegóły na str. 9-ej).

—oOo—

— **Członkinie ZPOK**, które pragną wziąć udział w uroczystościach pogrzebowych w Warszawie i Krakowie, proszone są o zgłoszenie się na Zamkową 26 ściśle **do godz. 11 rano.** Wyjazd 16 b. m. o godzinie 9-ej. Zniżka ulgowa 80%.

Uchwała Instytutu Badań Spraw Narodowościowych

Zarząd Instytutu Badań Spraw Narodowościowych na posiedzeniu w dniu 14 maja r. b powziął następującą uchwałę:

Józef Piłsudski nie żyje!

Niema słów, któreby mogły należycie wyrazić ogrom znaczenia tego faktu historycznego

Idea państwowa Piłsudskiego jako na granitowym fundamencie opierała się na zasadzie równości wszystkich obywateli państwa polskiego, łączącej ich w więź wspólnoty państwowej bez względu na pochodzenie, narodowość i wyznanie. Zasada ta realizuje się w ciężkim trudzie myśli i czynów.

Instytut Badań Spraw Narodowościowych pomny wspaniałych tradycyj dawnej Rzeczypospolitej w tej dziedzinie, w dniach ciężkiej i bolesnej żałoby, zapewnia, iż nie ustanie w swej pracy nad urzeczywistnieniem tej myśli przewodniej Piłsudskiego, która streszcza się w szczytnej dewizie „Wolni z wolnymi, równi z równymi".

—o()o—

Emigracja ukraińska wobec Śmierci Marszałka Piłsudskiego

W lokalu ukraińskiego Instytutu naukowego odbyło się zebranie przedstawicieli wszystkich organizacyj emigracji ukraińskiej w Warszawie. Przewodniczący dyrektor ukraińskiego Instytutu Naukowego, prof. Łotocki wygłosił przemówienie, poświęcone pamięci Marszałka Piłsudskiego, zaznaczając, że śmierć wodza narodu polskiego wywołała głęboki ból w społeczeństwie ukraińskiem. Przemówienie prof. Łotockiego zebrani wysłuchali w skupieniu stojąc, poczem uchwalono następującą rezolucję:

„Przedstawiciele ukraińskich organizacyj emigracyjnych ze szczerym żalem i w głębokim smutku schylają głowy przed trumną wielkiego przyjaciela narodu ukraińskiego, Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego, zwycięskiego wodza sprzymierzonych armji polskiej i ukraińskiej, walczących o wyzwolenie obu narodów. Wyrażając najgłębsze współczucie narodowi polskiemu, emigracja ukraińska łączy się z nim w jego nieszczęściu i żałobie".

Rezolucję podpisali przedstawiciele następujących organizacyj:

Rada i Zarząd Główny Ukraińskiego Komitetu Centralnego Rzeczypospolitej Związek byłych wojskowych armji Ukraińskiej Republiki Ludowej, Związek Inwalidów b. armji ukraińskiej, Ukraińskie Towarzystwo wojenno—historyczne Frakcje ukraińskiej radykalno—demokratycznej i socjaldemokratycznej partji, Związek Ukrainek Emigrantem, Związek Ukraińskich Inżynierów i Techników, Korporacja Akad. „Zaporoże", Klub Ukraiński w Warszawie, Stowarzyszenie Pomocy Studentom Ukraińskim, Związek Prawników Ukraińskich, Komitet Pomocy Głodującym na Ukrainie, Sekcja ukraińska klubu „Prometeusz".

Kurjer Oświatowy i Szkolny

pod redakcją Jana Dracza

Rok Józefa Piłsudskiego w pracy społecznej

OD REDAKCJI: — Władze szkolne wydały wytyczne — „Jak uczcić społecznie Wielkość Józefa Piłsudskiego". — Poniżej zamieszczamy je w całości:

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Wileńskiego
w Wilnie
Dnia 14 maja 1935 roku
Nr. OP—15117/35
Jak uczcić społecznie Wielkość
Józefa Piłsudskiego

DO
PANÓW INSPEKTORÓW SZKOLNYCH
W OKRĘGU

Spowodu Żałoby Narodowej nie odbędą się w tym roku wiosenne święta młodzieży.

Rok 1935/36 będzie w pracy oświatowej pozaszkolnej na terenie Okręgu Szkolnego Wileńskiego „ROKIEM JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO".

Program pracy, z tem związanej, dzieli się na dwa okresy:

Okres pierwszy wiąże się z Uroczystościami pogrzebowemi, — to chwila powagi i skupienia, gdy szerokie masy społeczne dadzą wyraz głębokiemu bólowi. Program Uroczystości żałobnych, z tem związanych, zależy od warunków danych środowisk. W czasie tych Uroczystości nie może paść ani jeden banalny frazes.

Okres drugi obejmie resztę roku 1934/35 i cały rok 1935/36. Program w tym okresie — to rozważania na tle życia i czynów Marszałka, rozważania w związku z Jego testamentem dla Narodu — równocześnie z tem prace realizacyjne — czyn jako żywy Jego pomnik.

Program tego okresu zacznie uroczystość żałobna o charakterze gminnym. w której wezmie udział młodzież szkół najbliższych. delegacje szkół dalszych, organizacje społeczne i ludność niezorganizowana. Po nabożeństwach żałobnych w programie Uroczystości poza odśpiewaniem względnie odegraniem żałobnego repertuaru, deklamacjami i krótkiem przemówieniem — zostanie uwzględniony referat: Testament Józefa Piłsudskiego dla Narodu, — poczem zostanie wyłoniony Komitet „ROKU JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO".

Komitet opracuje plan pracy kulturalno — oświatowej i realizacyjnej.

Plan pracy kulturalno — oświatowej, stosując różne formy oświaty pozaszkolnej, ugruntuje w tym stopniu życie i czyny Marszałka w świadomości szerokich mas społecznych, by Jego wskazania. głównie zaś — bezgraniczne poświęcenie dla Ojczyzny, świadomość wytkniętego celu, nieugięta wola Jego realizacji, konsekwentna obowiązkowość — weszły w dusze tych mas w tym stopniu, by stały się główną cechą ich charakteru. — W świadomości tych mas powstanie przekonanie, że On jest, choć odszedł, bo został dorobek Jego życia: Niepodległość Polski, — bo zostały Jego wskazania: jak Niepodległości strzec.

Prace realizacyjne pójdą w dwu kierunkach: w wyścigu pracy w zakresie pogotowia wojennego, wyścigu pracy pokojowej

Wyścig pracy w zakresie pogotowia wojennego — to W. F. i P. W., realizowane z myślą, że nie wolno zmarnować Wielkiej Spuścizny — Niepodległości.

Wyścig pracy pokojowej — to przysposobienie gospodarcze. realizowane z myślą rozbudowy tego, co zbudował On Swem umiłowaniem, Swą myślą, Swą twórczą i żelazną wolą.

Są to jedynie wytyczne informacyjne. Szczegóły, rozmiary i sposób realizacji opracują Komitety Lokalne, gdyż praca ma być ich własną — zarówno w zakresie planowania jak i realizacji.

„ROK JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO" da zasadniczy krok w przebudowie duchowej mas społecznych i w przebudowie gospodarczej dla celów Państwa i celów społecznych. Całość pracy nie będzie czynem odświętnym, ale codzienną, ciężką ale i owocną pracą umysłową i fizyczna, by zrosła się z masami; — dopiero na jej tle wyrastać będą szczególnie nasilone chwile uczuć dla Marszałka.

Kurator Okręgu Szkolnego
K. SZELĄGOWSKI.

Zagadnienie systematycznego kształcenia młodzieży i dorosłych

Przez systematyczne kształcenie młodzieży i dorosłych rozumie się prace oświatowe nauczycielstwa, zdążające do wyuczenia analfabetów sztuki czytania, pisania i rachowania na t. zw kursach trzystopniowych, oraz do dalszego dokształcania młodzieży i dorosłych na specjalnych kursach dokształcających o charakterze ogólnym i zawodowym.

Na terenie okręgu szkolnego wileńskiego są organizowane i prowadzone kursy trzystopniowe. niedzielne kursy społeczne, kursy doświadczalne szkoły dokształcającej dla młodocianych.

Opracowane w b. r. szkolnym przez Kuratorjum programy i instrukcje tych kursów opierają się na założeniach nowej ustawy o ustroju szkolnym na nowych programach nauczania i wychowania w Polsce oraz na doświadczeniach ubiegłych lat pracy systematycznego kształcenia młodzieży i dorosłych i zdążają do:

1) przygotowania wogóle młodzieży do umiejętnej pracy społecznej, oraz do wiązania kształcenia ogólnego z potrzebną młodzieży wiedzą zawodową,

2) urobienia zdolniejszej i czynniejszej młodzieży na przodowników pracy zawodowej i społecznej w swoim środowisku,

3) przygotowania młodzieży do dalszego samokształcenia i to tak w zakresie wiedzy zawodowej jak społecznej i ogólnej.

Od strony interesu Państwa widać w owych programach wyraźnie troskę o wiązanie kształconej na kursach młodzieży i dorosłych z Państwem i kształcenie w nich świadomości, że dobro Państwa jest również dobrem Jego obywateli

Materjał naukowy tych programów, oraz materjał do ćwiczeń i prac samodzielnych jest tak ułożony, że kursiści. wychodząc od swego środowiska najbliższego stopniowo poznają Wileńszczyznę, Nowogródczyznę i Grodzieńszczyznę. wreszcie Polskę. całą oraz bliższych i dalszych Jej sąsiadów.

A także te wszystkie nici. które nasze Północno-Wschodnie województwa wiążą. z całością Polski.

W poszczególnych jednak programach zarysowują się znaczne różnice jużto ze względu na poziom młodzieży i dorosłych, dla których są przeznaczone już to ze względu na czas, ich

I tak:

1) Program kursów trzystopniowych dla dorosłych przeznaczony jest dla analfabetów, którzy w ciągu trzech lat przerabiają materjał naukowy trzech stopni, równający się poziomem czterem klasom szkoły powszechnej. Ponieważ jednak młodzież pozaszkolna i dorośli poważniej i głębiej ujmują każde zagadnienie, dużo wiadomości przynoszą już ze sobą z doświadczeń życia i potrafią intensywniej pracować, niż młodzież w szkole powszechnej, dlatego kursy trzystopniowe przerabiają materjał programowy w dość krótkim stosunkowo czasie, bo w trzech okresach zimowych od końca października do początku kwietnia, pracując do trzech dni tygodniowo i po dwie do trzech godzin dziennie.

Klasy trzystopniowe dla dorosłych organizuje i prowadzi wyłącznie nauczycielstwo szkół powszechnych z własnej inicjatywy i dobrowolnie, otrzymując zazwyczaj ze strony gminy na pokrycie wydatków: światła i opału, ze strony władz szkolnych podręczniki, programy i potrzebne instrukcje. Prowadzono ich w obecnym roku na terenie wileńskiego okręgu szkolnego przeszło 400 kompletów.

Niedzielne kursy społeczne. zdążają, do kształcenia sił społecznych i przedowniczych dla środowisk wiejskich, celem uintensywnienia pracy społecznej w istniejących już organizacjach. Program przewiduje wiedzę o Polsce, wiedzę zawodowo - rolniczą. oraz wiedzę z zakresu techniki pracy społecznej.

Na kurs zbiera się młodzież z dalszych nawet okolic 10 razy w ciągu zimy, po dni, w ośrodku rejonu kursistów: jednym z owych dwóch dni jest zawsze niedziela.

Na program pracy w ciągu owych dwu dni składają się wykłady, ćwiczenia i zajęcia praktyczne, zgodnie ze szczegółowym programem. opracowanem przez Kuratorjum i dokonanem przez specjalną Radę Pedagogiczną kursu, dostosowaniem tegoż do aktualnych zagadnień w środowisku. Po dwu dniach wracają kursiści do swoich miejscowości, gdzie zajmują się pracą samokształceniową przy pomocy książek i czasopism, jakie otrzymują na kursie, według otrzymanych tam wskazówek. Praca ta trwa dwa tygodnie, po którym to okresie młodzież zjeżdża się na dwa dni do ośrodka kursu i tu razem, pod kierunkiem Rady Pedagogicznej kursu i prelegentów przerabia dalszy etap programu kursu oraz ocenia i urabia sobie wspólnie pogląd na swoje prace samodzielne.

Myślą przewodnią tego kursu jest więc przygotowanie młodzieży do samodzielnej pracy samokształceniowej w zakresie zdobywania wiedzy zawodowo - rolniczej i ogólnej oraz umiejętności do pracy zawodowej i społecznej.

Podobną myśl przewodnią łatwo zauważyć również w programach t. zw. kursów doświadczalnych szkoły dokształcającej dla młodocianych. Kursy te skupiają młodzież, która ukończyła już szkołę powszechną, celem dalszego jej dokształcania w ciągu czterech lat od 14 do 18 roku życia. W ciągu tego czasu kursiści rozszerzają i pogłębiają wiedzę zdobytą w szkole powszechnej, wiążą ją z potrzebami środowiska i swojej pracy zawodowej, co zajmuje od półtora do dwóch lat. zależnie od tego czy kursiści skończyli 7 klasową szkołę powszechną, czy szkołę powszechną niższego stopnia organizacyjnego.

Dalsze lata kursiści poświęcają na zaprawianie się w samokształceniu pod kierunkiem Rady Pedagogicznej Kursu. Kursy pracują zwykle od końca października do początku kwietnia każdego okresu zimowego, trzy do czterech dni tygodniowo, po trzy godziny dziennie. Organizują je władze szkolne tytułem próby dla wypracowania programu szkoły dokształcającej dla młodocianych o charakterze ogólnym, przewidzianej przez nową ustawę o ustroju szkolnictwa w Polsce.

Prace systematycznego kształcenia spełniają dwa zadania:

1) zwalczają analfabetyzm literowy t. j. nieumiejętność czytania i pisania.

2) zwalczają analfabetyzm społeczny przez stałe rozszerzanie i pogłębianie już zdobytej przez młodzież wiedzy, oraz umożliwianie jej samokształcenia. Akcja ta zapobiega również bardzo groźnemu zjawisku powrotnego analfabetyzmu. a przez organizację samokształcenia pozwala na kapitałach szkoły powszechnej. które tak wiele kosztują wkładu i pieniędzy i energji ludzkiej, budować gmach kultury szerokich mas społecznych.

W. K.

PRZYSPOSOBIENIE OBYWATELSKIE

Szerokie masy społeczne zastała Niepodległość nieprzygotowanie do pracy państwowotwórczej. Żyjąc w obcych organizacjach państwowych. obojętnie albo z negacją odnosiły się do potrzeb tych państw, nie miały świadomości obowiązku pracy twórczej w stosunku do nich, ani nie wyrobiły w sobie świadomości odpowiedzialności za ich los.

Z tych względów przysposobienie obywatelskie tych mas stało się u nas pierwszem zagadnieniem w programie państwowym i społecznym.

Rzecz zrozumiała, że współczesne starsze społeczeństwo, pochłonięte troską o minimalne choćby warunki bytu, nie może stanąć na pełnym poziomie świadomości obowiązków w stosunku do Państwa i na poziomie pełnej sprawności obywatelskiej. Stąd ze szczególną troską, a zarazem wiarą zwrócono się do młodzieży, która, wychowana w społecznej szkole polskiego życia obywatelskiego, będzie mogła sprostać zadaniom odpowiedzialności za Niepodległość i rozbudowę jej zrębów.

Program przysposobienia obywatelskiego kształtował się przez szereg lat. Początkową jego wadą było, że gubił się w potoku słów — niejednokrotnie frazesów. — a daleko mu było do czynów. — Działaczom i organizacjom społecznym zdawało się, że sama wiedza o Polsce, podawana w formie odczytów, niejednokrotnie bez kształcących dyskusyj. daje przygotowanie do obowiązków obywatelskich. Były to poglądy błędne.

Doświadczenie, oparte na nikłych wynikach tej pracy, wykazało, że dotychczasowy program musi być uzupełniony programem realizacyjnym, wiążącym się z aktualnym współcześnie programem państwowym i społecznym, gdyż dopiero wówczas da pełnię przysposobienia obywatelskiego.

Zatem program przysposobienia obywatelskiego objął wiedzę o Polsce współczesnej — jako wiedzę podstawową, następnie teorję poszczególnych prac realizacyjnych wreszcie praktyczne wykonanie tych prac.

Szczególnie wyraźnie krystalizuje się ten program dla środowisk wiejskich. — Prace realizacyjne zostały tam ujęte w trzy działy: — **przysposobienie rolnicze, przysposobienie spółdzielcze i przysposobienie samorządowe,** jakby trzy stopnie sprawności obywatelskiej w stosunku do własnego gospodarstwa, społecznej organizacji pracy i działalności publicznej.

Przysposobienie rolnicze młodzieży obejmuje pracę kształcąco-wychowawczą w zakresie produkcji rolniczej i hodowli. Młodzież przerabiając w powyższym zakresie, we własnem gospodarstwie, w ciągu szeregu lat, stopniowane pod względem trudności tematy kończy szkołę sprawności rolniczej. Praca dzieli się na dwa okresy: okres zimowy — to okres pracy samokształceniowej i okres wiosenny, letni, jesienny — to czas pracy praktycznej. — Szkoły rolnicze dla młodzieży wiejskiej są na tem tle pracy powszechnej jakby ogniskami. przygotowującemi przodowników.

Program przysposobienia spółdzielczego dopiero się kształtuje. Obejmie on również teorję i prace praktyczne, Teorja da uświadomienie ideowe, znajomość form i kierunków spółdzielczości, znajomość formalnej strony technicznej (księgowść). — Praktyka obejmie propagandę spółdzielczości i praktyczne prace ujęte społecznie w ich wykonaniu.

Przysposobienie samorządowe w zakresie teorji zaznajomi z organizacją samorządu. jego zakresem działania i programem pracy. Na plan pierwszy wysunie się sprawa samorządu gromadzkiego, z którym organizacje młodzieżowe stykają się bezpośrednio. Praktykę stanowić będzie ochotniczy, społecznie zorganizowany, udział zespołów młodzieżowych w pracach objętych planem działalności samorządu.

Jeśli wyniki już prowadzonych względnie zamierzonych prac w zakresie przysposbienia obywatelskiego będą pozytywne, — drugie pokolenie szerokich mas społecznych będzie przygotowane do wysokiego poziomu prac państwowo-twórczych.

J. D.

Pamiętai o funduszu Obrony Morskiej!

Pełna tabela wygranych

w 7-m dniu ciągnieniu 4-ej klasy 34 Państwowej Loterji Klasowej

GŁÓWNE WYGRANE

I i II-gie ciągnienie

Zł. 100.000 na nr.: 113144

Zł. 50.000 na nr.: 181917

Zł. 10.000 na nr. nr.: 40845 65321 84976 159500

Zł. 5.000 na nr. nr.: 10750 37576 93989 163884

Zł. 2.000 na nr. nr.: 4883 8559 18747 19185 34531 35310 50280 64776 77697 131934 133615 147723 178682

Zł. 1.000 na nr. nr.: 199 8200 26622 34113 35748 38773 40789 54572 65410 65520 66002 70665 71066 76962 80049 80849 81440 82432 85783 87660 114998 116140 124572 125838 129805 136948 139877 147152 154332 156150 157924 163517 164154 175521 178148

:)✱(:

Po 200 złotych

89 311 96 485 519 71 773 849 971 1066 103 314 29 65 539 679 735 861 950 2197 212 50 77 391 489 652 731 46 92 93 800 17 3053 92 291 737 63 98 980 4013 185 95 232 313 501 24 29 72 753 710 887 942 5172 397 525 65 693 805 27 64 923 6127 30 65 81 218 81 356 419 53 503 742 841 919 7057 141 54 98 470 96 565 604 790 93 99 926 8061 471 526 606 40 97 9001 247 65 423 55 541 43 53 89 787 927

10170 220 30 46 362 427 532 745 984 11375 435 84 715 966 12054 155 254 359 83 438 568 636 706 70 72 838 72 13313 90 506 715 801 61 14153 80 83 226 343 58 525 29 642 73 846 929 15151 289 465 529 78 96 800 90 910 16007 161 75 94 96 582 647 824 26 40 921 17018 81 82 381 629 733 18029 150 847 957 19067 110 223 341 50 432 33 607 709 829 75 989

20128 47 219 28 31 34 43 49 85 392 403 89 503 41 757 92 882 21198 235 80 367 497 303 753 73 838 48 93 22057 58 65 188 298 454 510 715 831 974 23120 23 31 59 91 265 82 381 594 793 95 884 916 20 66 24096 256 60 370 488 504 667 25353 549 649 92 833 57 940 26020 26 207 365 437 68 73 76 714 806 967 27124 98 218 370 420 567 611 753 841 28367 591 627 764 65 83 914 29254 306 51 520 91 806 18 939 50 93

30086 127 46 339 462 604 9 42 65 726 829 963 31017 51 65 344 62 959 61 32092 144 87 238 573 88 607 849 72 83 948 97 33034 66 241 79 487 98 543 53 86 630 39 815 33 82 989 34119 244 59 80 483 502 686 738 919 83 35 270 76 546 68 683 734 53 80 802 36052 192 234 60 87 349 66 403 29 48 567 613 700 78 960 68 37007 86 88 525 655 63 702 50 73 952 81 38103 13 242 442 528 710 35 855 39007 19 136 70 273 435 615 34 61 68 99 717 834 953

40095 35 41 163 283 311 16 551 72 681 774 85 825 53 908 20 94 41049 92 207 535 659 77 751 85! 42029 192 277 376 506 609 761 810 990 43013 27 32 100 72 200 58 59 327 619 784 85 930 44059 190 393 403 20 548 874 933 89 45078 100 27 49 285 351 55 83 442 54 74 686 700 68 841 916 46073 164 66 204 63 74 305 21 55 87 557 60 872 97 47126 98 216 77 392 552 714 84 48044 97 163 83 670 87 819 55 75 989 17 42 90 49069 142 327 409 87 565 628 818 49 54 65 75 88 929 85

50027 352 63 542 697 772 838 912 51030 87 557 676 725 839 52047 348 626 709 862 75921 53104 557 778 834 54049 190 232 304 674 748 971 55156 319 45 73 403 645 85 715 855 997 56034 87 390 452 95 519 771 909 7078 162 83 291 93 98 314 72 406 43 822 29 58006 227 380 563 90 699 945 59077 128 227 52 350 69 86 548 772 826 63 99 935

60005 27 186 246 67 79 96 392 447 77 587 648 726 915 93 61155 378 529 60 80 635 895 62050 251 389 428 673 807 24 52 937 50 63103 33 335 45 54 903 64035 70 259 402 586 600 27 956 65142 236 317 57 578 618 83 740 878 66047 182 213 71 313 439 74 510 18 932 60 64 71 67059 91 323 26 407 23 80 618 43 744 59 68050 120 328 410 38 849 998 69162 83 222 89 353 517 75 659 60 77 726

70040 47 48 52 159 217 325 599 679 721 62 64 822 35 84 93 71448 57 545 59 80 658 708 57 943 80 72133 75264 377 90 555 78 610 33 810 920 87 73304 35 435 41 588 767 818 74090 245 48 80 90 320 52 84 443 522 23 627 803 75 75035 67 81 116 367 448 70 866

76069 321 70 442 542 87 867 981 77379 88 496 530 639 763 820 38 78102 222 330 44 445 585 88 735 36 950 86 79076 116 248 56 96 307 19 39 77 93 446 507 87 617 820.

80032 41 98 259 99 304 46 47 565 662 721 907 13 81076 430 617 748 58 937 84 82076 78 132 66 217 25 550 634 79 760 876 78 966 83276 406 681 722 816 84009 273 576 615 738 86 971 85000 23 27 167 89 224 74 340 667 731 47 820 916 25 86006 106 28 68 228 311 47 546 755 841 87009 91 231 349 405 45 528 40 61 606 8 75 722 37 914 88066 157 296 397 426 63 560 761 839 942 78 89113 19 21 44 255 84 378 484 511 48 600 1 19 68 79 801 39 59.

90040 115 205 488 91 504 62 78 84 678 740 78 81 831 93 91001 44 67 70 623 742 833 36 79 902 91 92223 54 436 70 566 67 694 943 88 93020 99 340 52 449 74 94070 170 254 358 88 508 607 24 728 29 806 26 95109 209 94 415 618 988 96021 419 69 536 41 604 28 61 91 777 814 44 91 94 922 54 63 97077 351 751 88 596 98092 131 312 57 444 566 670 870 977 99031 100 358 483 648 53 806 87 979.

100093 255 419 47 604 867 913 101240 64 309 62 422 64 609 40 43 729 895 947 102003 319 418 53 510 17 33 78 96 607 27 93 789 817 70 103080 84 474 591 644 87 797 104036 460 635 764 89 801 105152 444 516 56 612 106070 92 228 480 697 735 71 835 87 912 51 107028 41 61 76 97 289 321 47 434 60 521 674 779 921 29 91 108011 151 76 344 511 34 36 67 653 789 845 51 109046 203 50 512 48 633 768 875.

110006 279 304 433 690 700 882 959 79 81 111006 25 84 252 90 483 91 667 84 747 99 804 932 112009 29 316 62 413 673 778 808 59 72 113000 9 82 119 39 34 94 283 322 35 56 494 933 114042 45 333 565 68 115014 31 70 367 480 687 754 846 86 965 99 116042 117 211 362 455 508 696 702 26 61 67 72 817 76 938 63 117260 78 402 31 736 859 66 88 94 929 51 62 66 118008 66 178 226 54 315 80 408 20 23 531 695 978 119077 144 365 483 531 620 708 829.

120200 350 444 48 745 815 22 935 81 121045 165 227 306 401 9 52 526 630 715 803 58 59 122036 41 87 222 483 563 90 655 833 971 80 87 123097 123 73 94 258 352 498 636 713 99 828 63 935 124033 340 557 633 702 4 22 24 54 823 932 53 66 125278 316 39 428 50 517 677 730 76 938 126018 50 159 86 399 634 811 73 904 127074 90 201 27 65 71 432 61 541 55 742 45 58 861 936 73 128115 29 39 65 212 32 444 565 685 728 904 129034 46 101 33 343 418 656 732 800 16 66 76.

130027 547 48 642 53 131071 185 239 369 457 501 695 831 999 132059 68 146 80 307 446 93 520 51 806 133093 134 69 83 84 374 472 504 619 39 69 793 839 134223 396 454 514 789 896 98 936 135106 18 250 52 336 73 567 638 42 49 91 705 136043 102 243 381 479 546 627 795 879 988 137148 278 771 138031 186 240 42 71 308 81 527 66 667 700 817 942 50 81 89 94 139062 174 255 410 14 54 542 638 750 888 95 920 77.

140017 98 119 627 59 68 723 819 996 141141 212 61 373 449 60 535 53 74 712 85 845 966 81 142084 159 66 271 682 828 74 89 94 984 51 143042 422 739 58 884 96 144218 317 687 748 69 957 78 145009 20 30 38 371 681 713 859 76 903 75 146034 283 403 32 805 608 756 73 76 93 872 147459 694 765 68 847 906 92 148239 424 50 57 98 575 98 668 738 49 836 41 905 74 79 86 92 149054 70 82 162 97 309 434 714 28 34 79 853 927 88.

150003 108 228 361 423 66 664 151196 566 76 688 850 954 152221 43 419 656 958 153245 309 52 705 897 154032 234 85 525 685 842 968 74 155061 143 264 89 353 74 424 558 84 759 813 932 34 156182 223 327 402 16 547 86 604 742 846 68 95 946 157119 45 268 534 90 753 909 158092 116 22 79 334 452 63 66 582 824 65 68 159032 120 534 46 899.

160169 234 56 80 409 33 673 763 812 47 935 50 56 161283 354 779 804 23 913 17 28 162063 231 33 485 533 45 68 785 882 963 163149 252 64 86 317 71 419 511 29 603 737 959 164074 88 262 368 81 442 99 544 716 22 88 932 46 165000 102 49 208 15 24 53 79 770 895 166078 269 308 75 94 661 825 992 167057 80 100 404 83 717 800 82 914 65 81 168059 200 70 313 19 68 87 406 33 80 547 682 775 860 903 9 59 86 169062 214 301 42 495 669 791 812 946.

170047 99 286 398 452 565 85 699 773 913 70 171228 303 49 576 95 681 797 835 913 16 32 40 41 65 172087 130 209 22 25 364 515 24 692 765 859 911 45 56 173055 103 96 254 65 96 99 322 418 43 516 648 769 891 993 174029 104 253 769 908 175080 105 41 42 82 337 62 80 494 596 707 846 917 176041 66 77 78 247 72 80 509 89 653 88 829 177005 195 215 16 30 310 12 18 37 178156 257 352 469 562 650 830 77 80 83 944 179091 144 236 310 442 566 97 653 77 80 724 808.

180007 17 69 85 88 140 276 446 530 72 88 630 64 70 739 803 10 46 62 993 181018 148 51 83 98 223 69 567 615 18 780 842 76 182038 179 84 284 342 410 47 618 38 183010 136 223 473 536 688 807 60 88 184058 70 198 217 413 554 99 656 808 929.

III-cie ciągnienie

Po 200 złotych

136 62 454 74 627 756 1309 46 531 80 629 889 965 2205 41 367 885 321 337 91 614 908 32 94 4243 90 702 5033 113 53 324 732 34 48 98 834 60 997 6219 372 459 656 749 62 834 7195 206 23 360 598 775 881 94 8262 864 9139 813 936 90

10139 278 482 11275 403 18 658 707 957 12115 505 791 812 13068 74 81 191 308 41 405 517 932 14432 794 15011 231 554 678 729 934 75 16020 108 359 417 714 17066 144 243 342 511 904 18135 437 632 735 898 19191 203 7 561 727 940

20046 443 702 21269 431 605 881 22267 325 45 623 24 23073 76 354 69 84 596 24056 152 443 640 713 25172 223 320 693 958 26102 69 368 513 648 27056 445 627 732 28066 193 310 40 50 94 816 49 946 29036 307 16 72 615 73 95

30049 31040 67 110 65 390 468 671 84 718 988 32010 107 815 926 84 33 111 16 249 420 890 920 68 34136 319 67 628 951 35116 513 649 755 655 60 36071 390 601 704 15 44 63 921 27 37029 672 920 66 38000 353 39139 577 897 930

40153 368 740 877 41183 268 361 417 631 796 42005 297 359 685 795 43147 456 652 44358 504 719 40 45440 84 783 46100 1 402 564 47013 444 651 907 48177 329 407 966 49087 98 224 82 685 744 921 47

50096 328 451 783 810 16 51383 743 62 926 30 74 52033 205 55 385 53120 77 487 522 621 79 89 707 813 27 54106 370 99 416 615 55 926 55045 64 87 243 74 447 88 646 765 56 223 591 620 789 57194 207 872 936 58107 585 738 880 59240 430 533 49 930

60204 488 505 22 26 63 708 959 61357 89 62 402 88 538 605 728 63071 305 567 719 882 993 99 65172 273 305 66038 648 774 916 77078 443 658 72 723 825 45 943 68141 261 667 69 216 468 520 743 867 918

70000 120 216 375 432 573 776 71061 159 344 549 743 72048 98 193 258 339 86 640 773 874 945 73035 494 503 74390 607 704 938 75156 73 302 425 597 722 53 827 80 983

76377 493 767 77237 362 523 896 982 78001 72 544 769 79131 426 558 641 706.

80132 77 317 776 837 81087 136 226 577 788 847 54 84 82066 150 521 89 95 934 83114 332 433 73 87 791 84527 42 876 85207 375 516 839 86038 171 367 87189 332 90 692 88150 54 671 88 715 831 87 997 89311 813 990

90237 91177 367 84 430 92118 333 446 64 534 863 93118 227 505 619 708 918 73 94237 418 510 653 968 95777 839 96022 468 583 771 833 97033 247 454 574 606 760 930 98146 258 335 60 594 780 865 99041 184 513 84 757 800

100017 63 75 88 122 66 71 589 675 850 977 101245 510 759 102266 98 662 849 908 103064 238 338 404 42 513 767 969 104008 330 644 773 105354 410 802 975 106768 850 973 107012 60 209 41 595 620 108017 238 598 659 852 910 51 109043 321 33 718

110274 339 663 732 803 111022 32 236 820 823 948 112412 113064 332 89 91 845 974

114036 94 194 410 98 529 733 76 948 115035 370 425 529 622 872 116197 519 687 801 970 117033 176 573 77 727 876 118074 206 417 119489 571 706 18 873 961.

120003 59 112 241 496 973 121261 69 75 635 122055 271 396 719 43 810 900 123048 95 436 553 739 124172 841 125062 381 452 617 763 126529 58 632 868 963 127044 61 302 562 822 128495 682 702 79 93 129134 69 236 327 89 542.

130118 758 889 131031 132156 296 98 612 19 814 133260 632 95 813 134165 237 310 135054 116 695 726 88 838 136228 39 379 462 91 538 740 52 914 137099 160 91 336 94 426 89 892 138118 501 620 34 47 53 854 971 139172 303 494 554 712 14 36.

140332 42 51 88 512 952 141371 89 657 862 142081 164 251 421 566 611 68 984 143027 74 115 52 282 354 477 736 88 826 50 144038 45 307 414 145403 586 877 98 146095 116 656 887 147106 17 19 561 725 35 819 68 952 148138 425 551 723 149001 92 147 63 334 84 454 555 669.

150665 8222 947 151201 429 654 836 964 152074 345 473 516 27 955 153105 719 40 834 948 154094 313 401 76 895 155187 286 325 36 839 156073 160 428 630 731 916 32 157026 141 319 597 813 59 65 72 158054 149 442 563 159129 40 307 89 696 701 51 875.

160074 148 99 221 83 515 28 665 962 161094 168 299 430 94 896 162122 42 403 48 539 57 615 41 77 716 866 163681 88 925 164338 498 622 55 65 713 165219 359 609 166134 63 835 167047 308 9 636 877 168145 251 422 65 636 783 905 169074 162 200 395 420 712 64 81 806.

170187 836 171273 319 980 172020 24 269 510 676 711 41 898 173080 237 359 942 53 174172 280 91 558 662 979 175149 556 59 70 176027 350 734 70 890 177403 814 178011 27 575 952 76 179060 739 804 85.

180556 683 711 181289 325 404 502 43 182022 357 506 95 899 183500 93 184101 428 864 901.

IV-te ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE

Zł. 5.000 na n-ry: 14986 149041 179167.

Zł. 2.000 na n-ry: 3912 20684 45132 62424 65446 72068 81031 99094 106850 113183 116012 121916 123056 129506 139330 157410 158431 159047 175336

Zł. 1.000 na n-ry: 926 2415 7555 8582 11876 15826 21201 23284 24725 27205 30552 33991 36055 36754 59841 63004 65525 78821 85850 87845 101759 103492 108569 121822 125186 144252 166510 169521 176059 182115.

Po 200 złotych

406 78 517 609 21 80 726 17259 328 643 67 888 18282 367 481 520 603 24 753 85 19001 102 539 719.

20078 202 352 402 602 21398 543 44 22145 266 322 50 66 406 576 631 763 816 938 23090 399 445 89 778 957 24235 87 557 444 84 646 740 933 25232 384 26063 658 27058 59 199 343 55 590 717 96 953 28007 30 85 120 380 517 843 964 84 29105 336 470 71 978.

30079 135 320 61 472 553 886 31119 39 426 712 914 68 1434 757 831 922 21 307 33 492 70cnifdw m627 cmlwtn 60 2165 526 71 809 3540 906 11 54 4028 45 160 221 307 33 492 780 5253 363 416 99 620 977 92 6001 7418 570 844 8244 369 512 9407 47 588 747 809.

10301 96 547 780 856 11058 406 598 833 12022 60 117 59 337 411 32 546 80 695 730 13522 969 14063 425 866 78 15259 343 512 52 635 951 16224 31 35 22 508 858 32028 175 661 831 74 33005 490 576 34224 408 638 68 902 10 35019 55 242 59 446 535 40 36019 517 72 945 37319 504 708.

38266 324 578 647 39003 114 38 470 822 949

40262 310 33 73 492 93 519 48 99 649 816 41077 475 42104 78 378 81 43068 204 355 626 55 881 939 44051 204 12 315 757 897 45121 496 572 604 759 831 969 46481 642 752 47113 362 530 619 48611 845 944 64 49114 21 321 89 91 98 569 674 89

50082 339 521 781 51090 386 600 756 52054 442 514 82 722 896 902 53014 36 147 222 65 409 695 701 54265 706 828 961 55394 490 680 96197 339 418 531 38 647 786 57287 410 38 84 687 767 923 47 58151 402 37 64 645 59043 279 83 450 617

60115 208 71 80 461 724 60 61342 823 921 62073 144 330 57 63099 330 446 801 952 64149 211 738 939 65065 107 13 234 325 464 72 800 66532 73 67025 282 623 846 63 911 68104 329 54 411 595 601 898 944 69194 403 53 651 753 841 956

70123 411 813 920 94 71040 181 213 469 923 72076 128 378 641 47 69 89 728 41 57 73089 168 597 98 613 729 893 74594 310 51 54 643 78 81 799 834 75137 207 387 648 750 75 907 65

76029 122 541 90 622 77271 411 590 663 760 84 871 78059 325 83 438 501 12 630 784 79266 749 972

80188 679 769 81421 42 721 927 82318 499 666 83526 893 84247 387 856 972 85120 363 425 653 843 86219 541 900 55 87130 409 40 88206 723 89008 479 632 866

90163 93 248 577 659 811 967 91040 172 422 621 29 989 92041 85 111 291 346 918 35 93127 277 650 94123 512 768 932 95327 28 456 96010 70 319 945 97118 72 370 427 619 700 50 98031 166 297 496 609 701 99166 282 359 692

100158 216 42 324 729 101031 99 296 367 75 456 562 85 619 731 989 102023 125 307 463 702 899 995 103152 356 467 83 685 917 104169 451 716 21 105087 208 421 823 106151 92 356 988 107202 669 99 741 108278 714 880 936 109010 25 38 686 931

110080 134 410 648 760 907 111008 817 71 995 112007 62 392 499 866 76 113962

114281 844 977 115078 247 89 449 716 116393 644 74 117128 96 207 304 64 442 580 98 911 118035 124 555 713 119162 397 419 628 70 713 98 842.

120033 75 197 820 946 52 121564 987 122013 258 309 459 605 99 123338 491 581 124107 3987 486 914 125112 509 904 51 126088 499 127080 388 651 92 737 935 50 128023 75 131 87 477 522 844 129130 90 438 99 590 952

130023 354 555 97 620 709 968 131062 278 690 753 132147 92 407 581 680 871 133158 287 464 572 857 909 134056 66 162 491.

135095 297 499 566 723 859 91 136320 408 731 998 137328 01 504 814 034 138187 487 639 737 914 139647 929.

140022 178 251 64 71 359 537 656 141055 674 91 820 34 969 80 142010 112 21 41 386 143270 394 667 782 144135 292 350 97 754 72 97 145075 100 670 821 94 146520 60 879 98 147047 140 697 722 77 148014 15 244 746 149312 860 991.

150280 356 428 741 151276 334 832. 152057 78 253 428 569 725 153380 441 638 58 155310 673 156125 76 278 526 652 795 876 92 157400 47 158070 89 207 65 390 467 536 605 33 37 89 882 159030 633

160975 161308 27 979 162087 421 875 946 163682 755 164026 70 342 98 400 332 402 53 504 50 617 777 806 96 937 685 774 897 165110 348 643 54 166087 66 167255 84 433 712 168120 260 427 68 613 789 884 913 169891

170065 348 404 18 171041 117 596 607 890 954 172168 249 302 411 863 917 173088 107 429 642 804 49 174114 89 363 521 175005 12 14 252 57 352 548 58 632 853 906 176052 298 556 654 731 75 868 177094 220 332 925 178317 407 27 775 179228 456

180475 533 66 929 34 181426 907 40 182254 56 70 337 432 586 637 183032 50 464 76 775 184191 205 63 367 471 93 638 817 952 91

WILNO W ŻAŁOBIE

ŻAŁOBNE ZEBRANIA ZARZĄDÓW: ZWIĄZKU POLAKÓW ZIEMI KOWIEŃSKIEJ W WILNIE ORAZ AKADEMICKIEGO KOŁA KOWNIAN PRZY U.S.B. W WILNIE.

13 maja o godz. 18 odbyło się w lokalu Związku Polaków Ziemi Kowieńskiej w Wilnie żałobne zebranie członków Zarządów, na którem po odczytaniu orędzia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, uchwalono wysłać depesze kondolencyjne do p. Prezydenta i do p. Marszałkowej Piłsudskiej. Jednocześnie Zarządy wzywają wszystkich członków do włożenia opasek żałobnych, dla wyrażenia swych uczuć spowodu zgonu Wielkiego Syna Litwy i najdroższego Wodza, któremu idea Jagiellonów zawsze przyświecała.

500 zł. NA POMNIK MARSZAŁKA W WILNIE.

Dyrektor Giełdy Wileńskiej wystosował do p. Wojewody następujące pismo:

Łącząc się w ogólnej żałobie narodowej z całą społecznością obywateli państwa po zgonie Największego Syna Ziemi Wileńskiej, jako wyraz czci i hołdu dla Wskrzesiciela Polski, asygnuję 500 zł. na budowę pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wilnie, gdzie spocznie Jego gorące serce, które najbardziej tę Ziemię ukochało.

Z poważaniem Edward Kopeć,
dyr. Giełdy.

— KOMISJA ADMINISTRACYJNA ZWIĄZKU INWALIDÓW WOJENNYCH R. P. na Woj. Wileńskie poleca co następuje:

1) na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 12 maja r. b. obwieścić ogłoszenie Żałoby Narodowej na czas aż do odwołania;

2) zwołać natychmiast Zebranie Żałobne członków Koła a w razie niemożności — zwołać Żałobne Posiedzenie Zarządu poświęcone złożeniu hołdu i uczczeniu pamięci Pierwszego Marszałka Polski, Wielkiego Wodza Narodu i Zwycięskiego Wskrzesiciela Rzeczypospolitej Polskiej, a przedewszystkiem przeczytać podane na wstępie Orędzie Pana Prezydenta R. P.;

3) wywiesić w siedzibie Związku chorągwie państwowe okryte kirem (żałobą, wzgl. tylko czarne żałobne;

4) polecić wszystkim członkom Koła nałożenia żałoby i noszenia przez cały czas trwania żałoby;

5) Zarządy Kół powinny przyjmować udział i współpracować przy organizowaniu i obchodzeniu uroczystości żałobnych dokonywanych przez miejscowe władze i społeczeństwo.

W uroczystościach tych należy brać jak najliczniejszy udział w wypadku niemożności wysłać przynajmniej delegację.

Zarząd Woj. Zw. Inwalidów Woj. R. P. w Wilnie wysłał do Pani Marszałkowej depeszę następującej treści:

„Pani Marszałkowa Aleksandra Piłsudska — Warszawa, Belweder.

Inwalidzi Ziemi Wileńskiej zrzeszeni w Zw. Inwalidów Wojennych R.P. w Wilnie wzruszeni do głębi nieodżałowaną śmiercią Wielkiego Wodza składają Pani Marszałkowej i Rodzinie najgłębsze wyrazy współczucia i serdecznego żalu“.

— ZARZĄD KLUBU LEKARZY POLSKICH uprzejmie prosi Szanownych Kolegów o przybycie na nadzwyczajne posiedzenie Klubu w dniu 16 b. m. o godz. 8 wiecz. (ul. Wielka 46) poświęcone pamięci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

— **KOMENDA PLACU KOMUNIKUJE, że zapowiedziane na piątek wojskowe nabożeństwa żałobne, jak również egzekwje na pl. Łukiskim odprawione zostaną w czasie późniejszym, gdyż wszyscy kapelani wojskowi otrzymali rozkaz wyjazdu na uroczystości pogrzebowe w Warszawie i Krakowie.**

— **Pod przewodnictwem prezesa Zarządu Wileńsk. Czerw. Krzyża** ppłk. Antoniego Kiaszto odbyło się żałobneposiedzenie, na którem złożono hołd cieniom Wielkiego Marszałka. Koła Młodzieży C. K. postanowiły przez 6 tygodni przynosić kwiaty przed portret ś. p. Marszałka żałobnie przystrojony, znajdujący się w lokalu Czerwonego Krzyża przy ul. Tatarskiej 5.

— **Zarząd Giełdy Zbożowo-Towarowej i Lniarskiej w Wilnie** wystosował następującą depeszę do Pana Ministra Przemysłu i Handlu i do Prezesa Rady Związku Giełdy:

Łącząc się w ogólnej żałobie narodowej z całą społecznością obywateli państwa po zgonie Marszałka Józefa Piłsudskiego, Największego Syna Ziemi Wileńskiej, którą najbardziej ukochało Jego gorące serce, składa na ręce Pana Ministra wyrazy najgłębszego bólu Giełda Zbożowo-Towarowa i Lniarska w Wilnie. Prezes Ludwik CHOMIŃSKI, dyr. Edward KOPEĆ.

— **Zarząd Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Zawodowych w Wilnie** w obliczu strasznej tragedji, która dotknęła cały naród polski po stracie Wskrzesiciela i Ojca Ojczyzny, Wielkiego Budowniczego Mocarstwowej Rzeczypospolitej, Zwycięskiego Wodza i Twórcy Narodowej Armji oraz Najlepszego Syna, Nauczyciela i Obywatela, łączy się w niewypowiedzianym bólu pochyla się w najkorniejszej czci przed trumną z całym najcięższą żałobą okrytym narodem, Wielkiego Zmarłego i ślubuje w imieniu swojem i członków Stowarzyszenia trwać wiernie na straży ideałów, które Wielkiemu Budowniczemu Państwa Polskiego w pracy całego życia przyświecały i które narodowi polskiemu w wielkiej spuściźnie przekazał.

Na znak głębokiej żałoby wszyscy członkowie Stowarzyszenia nosić będą przez sześć tygodni czarne opaski na rękawach i powstrzymają się w tym czasie od uczęszczania na zabawy, widowiska i przyjęcia, mające charakter rozrywkowy.

— **Krajowa Centrala Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży Męskiej i Żeńskiej** w Poznaniu wydała specjalny okólnik do wszystkich Diecezjalnych Central, wzywając je do gremjalnego udziału w nabożeństwach i uroczystościach żałobnych spowodu zgonu ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego, polecając szczególnym modlitwom duszę Wodza Narodu.

— **Katolickie Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej i Żeńskiej Archidiecezji Wileńskiej** wysyłają delegacje na uroczystości pogrzebowe do Warszawy i Krakowa oraz czynią przygotowania do udziału w uroczystościach żałobnych w Wilnie.

— **Do członków Koła Polonistów St. U. S. B.** Spowodu żałoby narodowej po śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego — Wskrzesiciela naszego Uniwersytetu, Zarząd Koła Polonistów Stud. U. S. B. w Wilnie wzywa wszystkich członków Koła do nałożenia żałobnych opasek.

— **Zarząd Akademickiego Koła Łodzian w Wilnie** wzywa wszystkich swych członków do przywdziania opasek żałobnych spowodu zgonu Marszałka Józefa Piłsudskiego

— **W uroczystości żałobnej,** która odbyła się w Federacji P. Z. O. O. brał udział także Związek Hallerczyków wraz z prezesem Związku i pocztem sztandarowym.

— **Prezydjum Zarządu Okręgowego Zw. Pracowników Poczty, Telegrafów i Telefonów** ogłasza wszystkim placówkom organizacji następującą uchwałę: „Wstrząśnięci do głębi niespodziewanym, tragicznym ciosem, jaki przez zgon ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego, spadł na Naród Polski, okryci ciężką żałobą i przytłoczeni bezmiarem ciosu zarządzamy: Zarządy Kół Miejscowych zwołają natychmiast nadzwyczajne zgromadzenia, na których zostanie odczytane orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej o zgonie ś. p. Marszałka Piłsudskiego. Na zgromadzeniach tych zostaną uroczyście nałożone kokardy żałobne na sztandary związkowe i portrety ś. p. Marszałka Piłsudskiego, wszystkie organizacje wystosują telegramy kondolencyjne na ręce Małżonki Zmarłego Pani Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej oraz do Prezydjum Rady Ministrów to samo w formie zbiorowej uczynią członkowie Związku ze wszystkich Urzędów i Agencyj Pocztowych. Wszyscy członkowie i członkinie Związku na znak żałoby Narodowej nałożą opaski żałobne.

— **Wileńska Izba Rolnicza komunikuje:** Celem bezpośredniego złożenia hołdu szczątkom Pierwszego Marszałka Uolski Syna Ziemi Wileńskiej wyjeżdża z Wilna w dniu 16 maja r. b. Zarząd Wileńskiej Izby Rolniczej w pełnym składzie oraz dyrektor Izby z ramienia pracowników.

— **Odwołanie rozdania nagród motocyklowych.** Spowodu żałoby narodowej odwołuję zapowiedziane rozdanie w dniu dzisiejszym nagród zawodnikom odbytego w dniu 12 maja propagandowego raidu motocyklowego. Władysław **Lityński**, komandor raidu.

— **Zarząd Okręgu i Oddziału Zw. Legjonistów Polskich w Wilnie zawiadamia swoich członków,** że legjoniści reflektujący na wyjazd, celem wzięcia udziału w uroczystościach pogrzebowych Komendanta, winni zgłosić się w sekretarjacie Związku, w dniu 16 b. m. w godzinach od 13-ej do 18-ej, dla otrzymania informacyj o warunkach wyjazdu.

— **Zarząd Okręgu i Oddziału Związku Legjonistów Polskich** w Wilnie, zamiast wieńca na trumnę Marszałka złożył kwotę 100 złotych — na budowę Kopca im. Marszałka Piłsudskiego w Krakowie.

Ulgi przejazdowe na uroczystości w Krakowie

Dwa nadzwyczajne pociągi, wychodzące z Wilna: dnia 16 maja o godz. 21.25 i dnia 17 maja o godz. 0.05, są przeznaczone wyłącznie dla osób wyjeżdżających na uroczystości pogrzebowe i w Warszawie i w Krakowie.

Na podstawie specjalnych poświadczeń bilety należy wykupywać, opłacając na dworcu kolejowym w Wilnie opłatę za przejazd z Wilna do Krakowa i z powrotem. Osoby pragnące wziąć udział w uroczystościach pogrzebowych tylko w Warszawie mogą wyjeżdżać tylko normalnie kursującemi pociągami.

Pociągiem nadzwyczajnym odchodzącym o godzinie 21.35 dnia 16 maja, wyjeżdżają delegacja Wilna i Wileńszczyzny, senat USB., Zw. Legjonistów, Zw. Peowiaków i delegacja oficerów I-ej dywizji legjonowej. Wymienieni uczestnicy otrzymają za pośrednictwem swoich organizacyj specjalne poświadczenia z dyrekcji kolejowej, uprawniające do nabycia biletów z 82-procentową zniżką.

Pociągiem nadzwyczajnym, dnia 17 maja, o godz. 0.05 wyjeżdżają organizacje, które zgłosiły się lub zgłoszą się w starostwie grodzkiem wileńskiem, najpóźniej do godz. 12-ej dnia 16 maja. Organizacje swoim członkom winny wystawić specjalne imienne poświadczenia, stwierdzające cel wyjazdu, które należy przedłożyć starostwu grodzkiemu do godziny 15-ej do ostemplowania. Poświadczenia te będą uprawniały do nabycia biletu z Wilna do Krakowa i z powrotem z 82-procentową zniżką.

Podkreśla się, że zniżek 82-procentowych korzystają tylko ci uczestnicy którzy wykupią bilety do Krakowa i z powrotem.

ULGI PRZEJAZDOWE.

Bilety można nabywać w „Orbisie“.

W związku z uroczystościami pogrzebowemi ku uczczeniu pamięci Pierwszego Marszałka Polski ś. p. Józefa Piłsudskiego będą stosowane ulgi przejazdowe według tabeli „K“ opłat na przejazdy osób wojskowych (około 82% zniżka) jedynie dla następujących kategorji osób, a mianowicie delegacyj następujących organizacyj: Związku Legjonistów, Związku Strzeleckiego, Związku Oficerów Rezerwy, Związku Podoficerów Rezerwy, Związku Rezerwistów, Związku b. Ochotników Armji Polskiej, Związku Harcerstwa Polskiego, Związku Powstańców i Wojaków, Związku Żydów, uczestników walk o Niepodległość Polski, Legjonu im. Berka Joselewicza, Pocztowego Przysobienia Wojskowego, Organizacji „Młoda Wieś“, Związku Weteranów Powstań Narodowych, Związku Weteranów 1863 r., Związku Peowiaków, Związku Inwalidów Wojennych R. P., Związku Legjonistów Puławskich, Związku Kaniowczyków i Żeligowszczyków, Organizacji Przysposobienia Kobiet do obrony Kraju, Związku Straży Pożarnych, Związku Tow. Gim. „Sokół“, Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, Robotniczego Instytutu Oświaty i Kultury im. Żeromskiego, Związku Osadników, Rady Organizacji Polaków z Zagranicy, Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny i innych organizacyj należących do Federacji, Kolejowego Przysposobienia Wojskowego, Organizacji Młodzieży Pracującej, Związku Kółek Rolniczych, Koła Gospodyń Wiejskich, Związku Spółdzielni Rolniczych.

Co do delegatów od innych organizacyj lub instytutyj będą podane wiadomości natychmiast po otrzymaniu wskazówek od Ministerstwa Komunikacji.

Odezwa do wilnianek

Kobiety Wilna

„Miłe miasto“ Marszałka stoi okryte kirem po Jego stracie. Dajmy wyraz żałobie. Precz z jasnemi strojami. WSZYSTKIE KOBIETY W WILNIE OBOWIĄZUJĄ CZARNE OPASKI. Nad Rzeczypospolitą jęczą żałobne dzwony. Na katafalku leży Wielki Wódz Narodu. O „miłe miasto“ Marszałka, oddaj umarłemu ostatni hołd żałobną postawą!

Wzywamy do zastosowania się i do czujności nad wykonaniem odezwy wszystkie kobiety:

1) Związek Pracy Obywat. Kobiet.
2) Rodzina Wojskowa
3) Rodzina Policyjna.
4) Związek Peowiaczek.
5) Stow. „Pomoc Żołnierzowi Polskiemu“
6) Stow. „Służba Obywatelska“.
7) Stowarzyszenie Kobiet z wyższem wykształceniem
8) Związek Legjonistek.
9) Stowarzyszenie Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju.
10) Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej.
11) Związek Położnych

Jan Kuszel i Eugenjusz Bałucki 42

PRZEGRANA

Powieść współczesna

Naiwna definicja wywołała ironiczny uśmiech na usta rotmistrza.

— Zatem nie pozostaje nic innego, jak przyjść szesnastego czerwca o godzinie trzeciej do Łazienek, siąść na konia i zbierać piękne nagrody.

— Stefan żartuje — podchwycił Zagierski — jednak dziwię się, czemu nie chce spróbować.

— Panie kochany — podtrzymał go Starecki — może pan wydać kilka tysięcy złotych?

Barczyński twierdząco skinął głową:

— Mogę, ale nie chce mi się jeździć.

— Naturalnie — wtrącił prowokacyjnie Zagierski — gdyby cię poprosiła pewna osoba...

Aluzja do panny Loli i lekceważąca mina rotmistrza wytrąciły z równowagi Barczyńskiego: przymrużył oczy, obrzucił eleganckiego oficera nienawistnem spojrzeniem i zaproponował zakład. W układaniu warunków wzięło gorący udział całe towarzystwo. Najwięcej gorliwości okazał Starecki, który poczuł wielką sympatję do Barczyńskiego i zaproponował mu swoją pomoc.

Atmosfera oczyściła się. Zły humor Barczyńskiego znikł, zwłaszcza po odejściu rotmistrza Horyńskiego, który opuścił zebranie pod pretekstem, że jest w treningu.

Zabawa przeciągnęła się do białego dnia.

— Ale ty jesteś cholera, Gordon — bełknął nieprzytomny Zagierski, ściskając Barczyńskiego, który też porządnie podchmielony zabierał się do wyjścia. Nawet alkohol ciebie nie bierze. Powiedz, czy był taki, któryby cię przepił?

Nagle porwał kieliszek, podniósł go do góry i krzyknął:

— Niech żyje Gordon!

Zebrani dobrze już podchmieleni, nie zastanawiali się nad znaczeniem tego toastu. Porwali się wszyscy i powtórzyli wielokrotnie okrzyk. Potem otoczyli wkoło Barczyńskiego i zaczęli wtórować ochrypłemi głosami, trzymającemu prym kapitanowi:

— Niech żyje nam, niech żyje nam...

Barczyński dziękował, ściskał towarzyszy pijatyki, a w głowie tkwiła mu jedna uporczywa myśl, zamącona alkoholem:

— Więc jednak jestem Gordonem.

Pamięć Barczyńskiego urywa się na momencie, kiedy wracając do domu już zaludnionemi ulicami, dotarł do hotelu i wszedłszy do pokoju, zamknął z hałasem na klucz drzwi, łączące go z pokojem Niny.

* * *

Punktualnie o piątej — jak było umówione — zjawił się Starecki.

— Jeszcze nieubrany! — zawołał z wyrzutem. — Dobrze, że na wszelki wypadek zamówiłem cię o całe pół godziny wcześniej. Jazda, chłopcze, wstawać! Na szóstą musimy być w stajni, zobaczysz konie na spacerze wieczornym

Barczyński zupełnie zapomniał o zapowiedzianej wizycie; zaczął ubierać się.

Starecki już zdążył ułożyć szczegółowy plan i z zapałem wykładał go po drodze: niema ani jednego dnia do stracenia, wobec czego praca zacznie się od jutra; jeszcze dziś wieczorem będą musieli kupić siodło i kompletne ubranie do treningu, który się rozpocznie jutro na „Gitarze“, stanowiącej własność Stareckiego, do konkursu należy przygotować dwa konie — jednym będzie „Gitara“, na drugiego upatrzył pięcioletnią klacz „Neddę“.

— Kobyła powiadam ci, jak maszyna! Ma ogromny speed, doskonale związana, nogi czyściutkie jak szkło, łagodna, oko wesołe, pierś taka — rozłożył ręce na metr — ile nasypiesz owsa, tyle zeżre! Można kupić za psie pieniądze, żeby ino ten cygan, Konter, nie zauważył, że się palimy do niej. Zielonego pojęcia nie ma o koniach, a spróbuj mu zaproponować sprzedaż najgorszego łacha — zaśpiewa ci taką cenę, że włosy dęba staną!

Barczyński słuchał dość apatycznie, przystawał na wszystko i milcząc kiwał głową. Rozruszał się, gdy przyjechali na tor i z rosnącem zainteresowaniem słuchał uwag Stareckiego, który posługując się właściwym lapidarnym stylem, umiał określić na oko wady i zalety konia.

(D. c. n.)

Wilno w żałobie

— **Posiedzenie Rady Nadzorczej „Spółki Akcyjnej Papier“.** Przed zagajeniem posiedzenia prezes Rady p. Feliks Zawadzki do zebranych przemówił w następujących słowach:

„Przedwczoraj rozstał się z tym światem najwybitniejszy Syn Ziemi Wileńskiej Marszałek Józef Piłsudski. Nie będę się rozwodził nad Jego zasługami dla Polski, gdyż to uczynili już ludzie bardziej odemnie powołani. Tutaj pragnę tylko zaznaczyć gorące przywiązanie Zmarłego do Wilna i Wileńszczyzny. Dla nas urodzonych w Wilnie i na Wileńszczyźnie, największą i najważniejszą zasługą Jego poza wskrzeszeniem Uniwersytetu Stefana Batorego, jest i pozostanie fakt wyzwolenia Wilna od przemocy bolszewickiej i przyłączenia do Polski. Gdyby nie czyn Jego orężny 19 kwietnia 1919 roku, bylibyśmy wszyscy zlikwidowani, narodowo, społecznie i materjalnie. Tego jednego czynu Marszałka Piłsudskiego wystarczy, obyśmy wilnianie, bez różnicy przekonań czuli dla Zmarłego najwyższą wdzięczność i zachowali pamięć Jego w czci dozgonnej.

Niech Mu ziemia lekką będzie“.

Zebrani uczcili pamięć Zmarłego trzyminutową ciszą.

— ZARZĄD KOŁA WIL. Z. U. ADMIN. WOJSK. na posiedzeniu nadzwyczajnem, odbytem 13 maja po odczytaniu przez p. Ostrowskie go Orędzia Pana Prezydenta R. P. do Narodu Polskiego, uchwalił, na znak żałoby, zawiesić posiedzenia Zarządu aż do odwołania.

Podając powyższe do wiadomości, Zarząd wzywa wszystkie koleżanki i kolegów by jako oznakę żałoby zewnętrznej po ś. p. Marszałku J. Piłsudskim na ożyli i nosili opaski aż do odwołania. Wszelkie gry towarzyskie — rozrywki w lokalu Koła są zawieszone aż do odwołania.

— NADZWYCZAJNE POSIEDZENIE ZARZĄDU ZW. NIŻSZYSH FUNKCJONARJUSZÓW PAŃSTWOWYCH R. P. odbyło się z następującym porządkiem:

Przewodniczący p. Hancewicz wygłosił oko licznościowe przemówienie, wzywając zebranych do uczczenia pamięci Zmarłego przez powstanie. Następnie zostało odczytane Orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Na znak żałoby przerwano pracę związkową t. j. urzędowanie aż do odwołania, oraz postanowiono, by wszyscy członkowie Okręgu Wileńskiego przywdzieli **opaski żałobne.**

Poleca się Zarządowi reprezentowanie Związku w Obywatelskim Komitecie Pogrzebowym i wzywa się członków do gremjalnego udziału w uroczystościach żałobnych.

— NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE KOLEJARZY. 15 maja o godz. 10 w kościele Najświętszego Serca Jezusowego odbyło się uroczyste nabożeństwo żałobne za spokój duszy Wodza Narodu zorganizowane staraniem Kol. Przysposobienia Wojskowego.

W nawie głównej kościoła, zalanego światłem żyrandoli; osłoniętych kirem i świec ustawiono wysoki katafalk zatopiony w zieleni i kwiatach, na którym umieszczono owity kirem portret śp. Marszałka. Dookoła katafalku ustawiła się warta honorowa K. P. W. ze sztandarem i sztandary wszystkich kolejowych organizacyj zawodowych, bez względu na kierunek polityczny. — Przed głównym ołtarzem na ustawionych rzędami krzesłach zasiedli przedstawiciele władz — administracyjnych na czele z p. wojewodą W. Jaszczołtem, wojskowych z p. gen. Skwarczyńskim, manicypalnych z p. prezyd. dr. Maleszewskim i kolejowych z p. dyr. inż. K. Falkowskim na czele, oraz prezydja wszystkich kolejowych organizacyj społecznych i zawodowych.

Ksiądz proboszcz Nawrocki odprawił **żałobną mszę świętą i egzekwje, przyczem muzyka i pienia religijne wykonane zostały przez orkiestrę symfoniczną i chór K. P. W. oraz solistów p. p. Plejewską, Jagminównę i Dobaczewskiego.** Po nabożeństwie i wysłuchaniu kazania, orkiestra K. P. W. wykonała marsz żałobny Chopina.

Zaledwie nieznaczna część tłumów przybyłych na nabożeństwo mogła się zmieścić w samym kościele, ogromny plac przykościelny był zalany również masą ludzką.

— PREZYDJUM STOWARZYSZENIA WZAJEMNEJ POMOCY STUDENTÓW ŻYDÓW U. S. B. łączy się w powszechnej żałobie całego społeczeństwa i wzywa ogół studentów Żydów USB. do oddania czci i hołdu Budowniczemu Państwa Polskiego i Wskrzesicielowi Alma Matris Vilnensis Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu.

— **Rada Naczelna Zrzeszonego Kupiectwa Żydowskiego Województw Północno-Wschodnich** i Centrala Wileńskiego Związku Kupców Żydowskich w Wilnie przesłała na ręce Min. Przemysłu i Handlu w związku ze zgonem Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego wyrazy hołdu i ogromnego żalu.

— **Centrala Związku Kupców Żydowskich** oraz Stowarzyszenie dla handlu i przemysłu zwołały wczoraj wieczorem uroczyste posiedzenie żałobne kupiectwa żydowskiego. Do licznie zebranych przemówił prezes inż. S. Trocki. Wraz z całem wileńskiem społeczeństwem polskiem — mówił — przeżywa ból i żałobę spowodu zgonu Wielkiego Wodza i Wychowawcy Narodu wileńskie społeczeństwo żydowskie. Po ustanowieniu dwuminutowej ciszy zostało odczytane orędzie Pana Prezydenta poczem po nawołaniu kupiectwa do pracy nad gospodarczem i politycznem umocnieniem Rzeczypospolitej zebranie zostało zamknięte.

— **W lokalu Związku Żydów Uczestników** Walk o Niepodległość Polski przy ul. Gdańskiej 1 odbyło się 13 b. m. żałobne posiedzenie Zarządu, poczem zbiórka członków.

Przed frontem oddziału odczytał w.-prezes Związku p. Leon Pajewski orędzie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, poczem okryto kirem portret Marszałka Piłsudskiego i sztandar Oddziału. Uczczono pamięć Komendanta 3-minutową ciszą.

14 maja o godz. 11 wyruszył umundurowany pluton na nabożeństwo do synagogi przy ul. Niemieckiej. O godz. 18.30 przewieziono sztandar Oddziału do lokalu Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny, gdzie w sali żałobnej umieszczono go obok sztandarów pozostałych oddziałów sfederowanych.

W lokalu Federacji odbyło się żałobne posiedzenie, w którem uczestniczyła delegacja Związku.

Przy chorobach krwi, skórnych i nerwowych osiągamy przy stosowaniu naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa regularne funkcjonowanie narządów trawienia.

— **Szkoła ćwiczeń** przy Państw. Seminarjum Naucz. Żeńskiem im. Kr. Jadwigi w Wilnie, przy ul. św. Filipa Nr. 3 — przyjmuje zapisy dzieci na rok szk. 1935—36 do klasy I-ej i na kilka miejsc wolnych do kl. II, III i VI w terminie do 31 maja r. b.

Nadesłane

Światło przenikające mgłę

Karbowane żarówki o równomiernem rozpraszaniu światła

Rozwój oświetlenia samochodowego postępuje w kierunku wynalezienia idealnej żarówki samochodowej, któraby pod każdym względem odpowiadała wszystkim nowoczesnym wymaganiom.

Światło nie oślepiające, a jednocześnie przenikające mgłę, udało się osiągnąć przez zastosowanie żarówek „Duplo“, wzgl. żarówek ze szkłem „Selectiva“. Żarówka „Super-Duplo“ z wbudowanym amortyzatorem wstrząsów wytrzymuje jazdę nawet po najgorszych drogach.

Najnowszym wynalazkiem w dziedzinie oświetlenia samochodowego jest żarówka „Super-Duplo-Selectiva“, która łączy w sobie wszystkie powyższe zalety. Światło tych żarówek nie oślepia jadących z przeciwnej strony i skutecznie przenika mgłę, spełnia przeto swe zadanie przy każdej pogodzie.

Wydzielanie nieoślepiającego światła przez żarówki „Duplo“ udało się osiągnąć jeszcze w roku 1924 przez zastosowanie dwóch włókien żarzenia, z których jedno wytwarza snop światła o zasięgu około .00 mtr., a drugie kieruje snop światła ku dołowi i oświetla przestrzeń około 60 mtr. W przeciwstawieniu do innych systemów światła nieoślepiającego, opartych na zasadzie przejściowego osłabienia światła, przy systemie „Duplo“ stale jest wydzielana ta sama ilość światła, zmienia się tylko kierunek i szerokość snopu światła.

Żarówki, które można używać zarówno przy jasnej jak i mglistej pogodzie, **ukazały się** w sprzedaży stosunkowo **niedawno. Żarówki** „Super-Duplo“ **ze szkłem „Selectiva“ stanowią rezultat wszechstronnych badań naukowych, opartych na cennych doświadczeniach w praktyce samochodowej. Dzięki zastosowaniu żółtego szkła „Selectiva“ żarówki wydzielają tylko te promienie, na które czułe jest oko ludzkie, przez co osiąga się największą ostrość widzenia.** Ponieważ i podczas mgły są przesiewane te promienie, które osłabiają ostrość widzenia, przeto żarówki „Super-Duplo Selectiva“ są naprawdę idealnem źródłem oświetlenia samochodowego.

Żarówki samochodowe „Super-Duplo“ z bańkami ze szkła jasnego lub „Selectiva“ posiadają jeszcze jedną zaletę, a mianowicie równomierne rozpraszanie światła.

Jak wiadomo, większość szkieł reflektorów samochodowych nie zapewnia równomiernego rozpraszania światła, przez co wytwarzają się często cienie w ognisku świetlnem. Tę niedogodność usuwają nowe żarówki Philipsa, zapewniające równomierne rzpraszanie światła, dzięki zastosowaniu specjalnego karbowanego szkła do wyrobu baniek żarówkowych. Karby na szkle, wykonane według zasad naukowych, oparte na wszechstronnych doświadczeniach w praktyce, rozdzielają światło równomiernie we wszystkich kierunkach.

Ciemne punkty w ognisku świetlnem, osłabiające ostrość widzenia i męczące wzrok kierowcy, przy stosowaniu żarówek „Super Duplo“ są wykluczone.

Żarówki „Super-Duplo-Selectiva“ dają światło łagodne, miłe dla oka i nie męczące wzroku kierowcy. Wszystkie przedmioty w polu widzenia rysują ostro i wyraźnie.

Jednem słowem, żarówki „Super Duplo-Selectiva“ z bańką ze szkła karbowanego stanowią nowoczesne źródło oświetlenia samochodowego i zapewniają nocą bezpieczeństwo jazdy.

WYKAZ

5 proc. listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego m. Wilna, (wylosowanych w dniu 14 maja 1935 roku. (13 losowanie).

5 proc. listy zastawne konwersyjne serji „K“ z 5 kuponami: po zł. 25.— Nr. Nr. 2, 121, 355, 607, 643, 689, 706, 1019, 1021, 1042, 1122, 1170, 1203, 1279, 1387, 1654, 1811, 1925 i 2140; po zł. 50.— Nr. Nr. 147, 545, 550, 942, 1372, 1516, 1556, 1623, 1828, i 1832; po zł. 250.— Nr. Nr. 269, 430, 879, 948, 1202, 1430, 1493, 1568, 1598, 1607, 1628, 1649, 1683, 1789 i 2234.

5 proc. listy zastawne emisji przedwojennej w rublach zwaloryzowane: po rubli 100.— (zł. 77,50) Nr. Nr. 375, 443, 550, 987, 1137, 1399, 1416, 1421, 1639, 1660, 1746, 1805, 1855, 1936, 2030, 2098, 2159, 2172, 2364, 2818, 2898, 3039 i 3142; po rubli 500.— (zł. 387,50) Nr. Nr. 47, 284, 334, 693, 1016, 1673, 1694, 1725, 1745, 1787, 1937, 1939, 2101, 2342 i 2390; po rubli 1000.— (zł. 775.—) Nr. Nr. 394, 363, 644, 679, 816, 876, 1096, 1120, 1473, 1598, 1872, 1999, 2042, 2079, 2268, 2527, 2607, 2634, 2785, 2882 i 3052.

Wypłata za powyższe listy ich nominalnej wartości uskuteczniona będzie, poczynając od dnia 1 lipca 1935 roku, przez Kasę Towarzystwa w Wilnie, Jagiellońska Nr. 14.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno, Bisk. Bandurskiego 4. Telefony: Redakcji 79, Administr. 99. Redaktor naczelny przyjmuje od g. 2—3 ppoł. Sekretarz redakcji przyjmuje od g. 1—3 ppoł. Administracja czynna od godz. 9½—3½ ppoł. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od godz. 1—2 ppoł. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9½—3½ i 7—9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. Nr. 80.750. Drukarnia — ul. Biskupa Bandurskiego 4. Telefon 3-40.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnoszeniem do domu lub przesyłką pocztową i dodatkiem książkowym 3 zł., z odbiorem w administracji 2 zł. 50 gr. Zagranicą 6 zł. CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetrowy przed tekstem — 75 gr., w tekście 60 gr., za tekstem — 30 gr., kronika redakc., komunikaty — 70 gr. za mm. jednoszp., ogłoszenia mieszkaniowe — 30 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, w numerach niedzielnych i świątecznych 25%, zagraniczne 100%, zamiejscowe 25%. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Za numer dowodowy 15 gr. Układ ogłoszeń w tekście 4-ro łamowy, za tekstem 8-mio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń i nie przyjmuje zastrzeżeń miejsca.

Wyd. „Kurjer Wileński“ Sp. z o. o. Druk. „Znicz“, Wilno, ul. Bisk. Bandurskiego 4, tel. 3-40. Redaktor odpow. Witold Kieskis.